

DIE ÖFFENTLICHE VERWALTUNG IN DER TSCHECHISCHEN REPUBLIK

VEŘEJNÁ SPRÁVA
V ČESKÉ REPUBLICE

Ein Leitfaden zur Orientierung und für Kommunikation

Průvodce pro orientaci a komunikaci

IMPRESSUM | TIRÁŽ

HERAUSGEBER | VYDAVATELÉ:

EUREGIO EGRENSIS Arbeitsgemeinschaft Bayern e.V. / Beratungsbüro Oberfranken
Fikentscherstr. 24, 95615 Marktredwitz
Regionální sdružení obcí a měst EUREGIO EGRENSIS
Na Vyhlídce 53, 360 01 Karlovy Vary
www.euregio-egrensis.eu | www.beratungsbueros.eu
März 2022 | Březen 2022

REDAKTIONSGRUPPE | REDAKČNÍ RADA:

JUDr. Eva Ropková LL.M., Dipl.-Verww. (FH) Daniel Wendrock,
Dr. Christian Arbeiter, StDin Andrea Hielscher, Dr. Christine Thümmeler,
Dipl.-Verww. (FH) Rüdiger Neubauer, Ing. Zdeněk Gaudek

GRAFIKEN UND LAYOUT | GRAFIKA A LAYOUT:

BERGWERK Strategie und Marke GmbH
Kupferberg – Berlin
www.bergwerk.ag

Aus Gründen der Übersichtlichkeit wird bei Personenbezeichnungen und personenbezogenen Nomen in dieser Publikation die männliche Form verwendet. Entsprechende Begriffe gelten im Sinne der Gleichbehandlung grundsätzlich für alle Geschlechter. Z důvodu přehlednosti se v této publikaci při označení osob a u osobních podstatných jmen používá mužský rod. Tyto pojmy se z hlediska zásady rovného zacházení vztahují na všechna pohlaví.

Die Broschüre wird aus dem EU-Programm Ziel ETZ Freistaat Bayern – Tschechische Republik 2014–2020 (INTERREG V) sowie durch das Bayerische Staatsministerium der Finanzen und für Heimat gefördert. Publikace je financována z evropského programu Cíl EÚS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014–2020 (INTERREG V) a Bavorským státním ministerstvem financí a vlasti.

BILDNACHWEIS TITELBILD | ZDROJ OBRÁZKU NA TITULNÍ STRANĚ:

Rathaus der Stadt Eger | Radnice města Cheb: Martin Stolař

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

gefördert durch

Bayerisches Staatsministerium
der Finanzen und für Heimat

ONLINE-VERSION
ONLINE VERZE

INHALTSVERZEICHNIS

OBSAH

- 04** Vorwort | *Předmluva*
- 06** Verfassungsrechtliche Grundlagen der Tschechischen Republik |
Ústavní základy České republiky
 - 08** Die gesetzgebende Gewalt (Legislative) |
Moc zákonodárná (legislativa)
 - 10** Die vollziehende Gewalt (Exekutive) |
Moc výkonná (exekutiva)
 - 12** Die rechtsprechende Gewalt (Judikative) |
Moc soudní (judikativa)
- 16** Verwaltungsrecht und Normenhierarchie |
Správní právo a hierarchie norem
- 22** Die Staatsverwaltung | *Státní správa*
- 26** Territoriale Verwaltungsgliederung des Landes |
Územně správní členění státu
 - 27** Territoriale Selbstverwaltung | *Územní samospráva*
 - 28** Gemeinden | *Obce*
 - 34** Die Bezirke und ihre Organe | *Kraje a jejich orgány*
 - 40** Die Hauptstadt Prag | *Hlavní město Praha*
- 44** Der öffentliche Dienst in der Tschechischen Republik |
Veřejná služba v České republice
- 46** Aussprache im Tschechischen [nur auf Deutsch] |
Výslovnost v češtině [pouze v němčině]
- 50** Kommunikationshilfe [nur auf Deutsch] |
Komunikační pomůcka [pouze v němčině]
- 60** Deutsch-Tschechisches Wörterverzeichnis |
Německo-český slovník

VORWORT

Nach den Praxiswörterbüchern für die Feuerwehr (2010) und den Rettungsdienst (2018) erarbeitete eine engagierte bayerisch-tschechische Gruppe aus Juristen, Verwaltungsfachleuten und Sprachexperten unter der Regie der Euregio im Rahmen eines EU-Projekts einen Praxisleitfaden zum Thema „Öffentliche Verwaltung in Bayern und Tschechien“. Der Wunsch nach einer solchen Hilfe für Politiker und Verwaltungsmitarbeiter erreichte uns wiederholt – nicht zuletzt aus den Reihen unserer Mitglieder.

Der Anspruch war, das breite Feld der öffentlichen Verwaltung zunächst mit den jeweiligen Grundlagen darzustellen. In Form einer Wendebroschüre wird sowohl das tschechische als auch das bayerische Staats- und Verwaltungssystem beschrieben. Beide Teile sind zweisprachig.

Der nachfolgende Abschnitt richtet sich an deutsche Leser, die sich über die tschechischen Strukturen informieren möchten. Das Herzstück bleibt, wie in den vorherigen Publikationen, ein praxisorientiertes Wörterverzeichnis, das einer thematischen Untergliederung bestimmter Arbeits- und Fachbereiche folgt. Zudem beinhaltet die Broschüre Hinweise zur Aussprache sowie Hilfestellungen für die Kommunikation im beruflichen Alltag.

Ich wünsche Ihnen eine interessante und nutzbringende Lektüre!

Peter Berek

Landrat des Landkreises Wunsiedel im Fichtelgebirge

Präsident der EUREGIO EGRENSIS Arbeitsgemeinschaft Bayern

PŘEDMLUVA

Po praktických slovnících pro hasiče (2010) a záchrannou službu (2018) vypracovala angažovaná česko-bavorská skupina právníků, odborníků z řad veřejné správy a jazykových expertů pod vedením Euregia v rámci projektu financovaného z prostředků EU praktickou příručku na téma Veřejná správa v Bavorsku a České republice. S přáním mít takovou pomůcku pro politiky a pracovníky ve veřejné správě jsme se setkávali opakovaně – v neposlední řadě z řad našich členů.

Požadavkem bylo představit nejprve příslušné základy této široké oblasti veřejné správy. Formou oboustranné brožury je popsán český i bavorský státní a správní systém. Obě části jsou dvojjazyčné.

Následující část je určena německým čtenářům, kteří se chtějí seznámit s českými strukturami. Stejně jako v předchozích publikacích zůstává základem prakticky zaměřený slovník slov, který se věnuje tematickému členění konkrétních pracovních a odborných oblastí. Brožura navíc obsahuje informace o výslovnosti a pomoci pro komunikaci v každodenním profesním životě.

Přeji Vám zajímavé a užitečné čtení!

Peter Berek

Zemský rada okresu Wunsiedel ve Smrčinách

Prezident pracovního sdružení EUREGIO EGRENSIS Bavorsko

VERFASSUNGSRECHTLICHE GRUNDLAGEN DER TSCHECHISCHEN REPUBLIK

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY ČESKÉ REPUBLIKY

Die Tschechische Republik ist ein souveräner, einheitlicher und demokratischer Rechtsstaat. Zu seinen Staatssymbolen gehören das große und das kleine Staatswappen.

Česká republika je svrchovaným, jednotným a demokratickým právním státem. Mezi státní symboly České republiky patří velký státní znak a malý státní znak.

Großes Staatswappen
Velký státní znak

Kleines Staatswappen
Malý státní znak

© *Innenministerium der Tschechischen Republik*
© *Ministerstvo vnitra České republiky*

Das grundlegende Gesetz der Tschechischen Republik ist die **Verfassung der Tschechischen Republik**, die am 16.12.1992 als Verfassungsgesetz verabschiedet wurde. Sie wurde in der Gesetzessammlung unter der Nummer 1/1993 Slg. (Slg. = Sammlung, s. Kapitel „Verwaltungsrecht und Normenhierarchie“) veröffentlicht und trat am **01.01.1993** (nach der Auflösung der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik) in Kraft. Ebenfalls Bestandteil der Verfassungsordnung der Tschechischen Republik ist die Charta der Grundrechte und -freiheiten, die unter der Nr. 2/1993 Slg. gesondert veröffentlicht wurde.

Nach der tschechischen Verfassung geht alle Staatsgewalt vom Volke aus. In der Verfassung ist verankert, dass jeder Bürger tun darf, was das Gesetz nicht verbietet, und dass niemand gezwungen werden darf, etwas zu tun, was das Gesetz nicht verlangt. Andererseits darf die Staatsgewalt nur in den Fällen, in dem Rahmen und auf die Arten ausgeübt werden, die das Gesetz festlegt. Die Staatsgewalt wird durch die gesetzgebende, die vollziehende und die rechtsprechende Gewalt ausgeübt.

*Základním zákonem České republiky je **Ústava České republiky**, která byla přijata jako ústavní zákon dne 16.12.1992. Ve Sbírce zákonů byla publikována pod č. 1/1993 Sb. a v účinnost vstoupila dne **01.01.1993** (v návaznosti na zánik České a Slovenské federativní republiky). Součástí ústavního pořádku České republiky je také Listina základních práv a svobod publikovaná samostatně pod č. 2/1993 Sb.*

Dle české ústavy je zdrojem veškeré státní moci lid. Ústava zakotvuje, že každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Naopak státní moc lze uplatňovat pouze v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Státní moc je vykonávána prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

DIE GESETZGEBENDE GEWALT (LEGISLATIVE)

MOC ZÁKONODÁRNÁ

Die **gesetzgebende Gewalt** wird in der Tschechischen Republik vom **Parlament** ausgeübt. Das Parlament besteht aus zwei Kammern, dem **Abgeordnetenhaus (Unterhaus)** und dem **Senat (Oberhaus)**.

Das Abgeordnetenhaus hat 200 Mitglieder. Der Senat besteht aus 81 Senatoren. Die Abgeordneten werden für einen Zeitraum von vier Jahren gewählt. Die Amtszeit der Senatoren beträgt sechs Jahre; alle zwei Jahre wird jeweils ein Drittel der Senatoren gewählt. Die Wahlen zum Abgeordnetenhaus und zum Senat finden durch geheime Stimmabgabe aufgrund des allgemeinen, gleichen und unmittelbaren Wahlrechts statt. Bei den Wahlen zum Abgeordnetenhaus gilt das Verhältniswahlrecht, bei den Wahlen zum Senat das Mehrheitswahlrecht.

Jeder wahlberechtigte Bürger der Tschechischen Republik, der das 21. (Abgeordneter) bzw. 40. (Senator) Lebensjahr vollendet hat, kann ins Parlament gewählt werden. Das Initiativrecht für die Gesetzgebung liegt bei einzelnen Abgeordneten oder Gruppen von Abgeordneten, dem Senat, der Regierung und den Bezirksvertretungen (s. Kapitel „Die Bezirke und ihre Organe“).

Zákonodárnou moc v České republice vykonává **Parlament**. Parlament se skládá ze dvou komor – **Poslanecké sněmovny (dolní komora)** a **Senátu (horní komora)**.

Poslanecká sněmovna má 200 poslanců. Senát tvoří 81 senátorů. Poslanci jsou voleni na dobu čtyř let. Funkční období senátorů činí šest let s tím, že každé dva roky se volí třetina senátorů. Volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Volby do Poslanecké sněmovny probíhají podle zásady poměrného zastoupení. Volby do Senátu se řídí zásadou většinového systému.

Do Parlamentu může být zvolen každý občan České republiky, který má právo volit a dosáhl věku 21 let (poslanec) nebo 40 let (senátor). Právo zákonodárné iniciativy mají jednotliví poslanci nebo skupiny poslanců, Senát, vláda a zastupitelstva krajů.

SALVS REI PVBLICAE SVPREMA LEX ESTO.

*Abgeordnetenhaus des
Parlaments – Palais Thun, Prag*

*Poslanecká sněmovna Parlamentu –
Thunovský palác, Praha*

**DIE VOLLZIEHENDE
GEWALT (EXEKUTIVE)**

MOC VÝKONNÁ

Die wichtigsten Organe der **vollziehenden Gewalt** in der Tschechischen Republik sind der Präsident der Republik und die Regierung.

Der **Präsident der Republik** ist das Staatsoberhaupt. Er vertritt den Staat nach außen. Seit 2012 wird er direkt vom Volk für eine Amtszeit von fünf Jahren gewählt. Er kann nur einmal wiedergewählt werden. Zum Präsidenten kann jeder Bürger der Tschechischen Republik gewählt werden, der das 40. Lebensjahr vollendet hat. Der Präsident der Republik kann bei der Ausübung seines Amtes nicht zur Verantwortung gezogen werden.

Zu seinen Aufgaben gehören beispielsweise die Ernennung und Entlassung von Regierungsmitgliedern, die Ernennung von Richtern, die Unterzeichnung von Gesetzen oder die Vereinbarung und Ratifizierung internationaler Verträge. Er hat auch das Recht, jedes verabschiedete Gesetz (mit Ausnahme von Verfassungsgesetzen) an das Parlament zurückzuverweisen, Amnestie zu erteilen, sich jederzeit im Parlament das Wort erteilen zu lassen und Berichte von der Regierung zu verlangen.

Die **Regierung** ist das oberste Organ der vollziehenden Gewalt. Sie besteht aus dem Vorsitzenden der Regierung (Premierminister), seinen Stellvertretern und den Ministern. Sie ist dem Abgeordnetenhaus verantwortlich. Für die Beschlussfassung ist die Zustimmung von mehr als der Hälfte aller Regierungsmitglieder erforderlich. Die Regierung ist ermächtigt, zur Durchführung des Gesetzes und in dessen Rahmen Verordnungen zu erlassen.

Weitere Organe der vollziehenden Gewalt sind laut Verfassung der Tschechischen Republik die **Ministerien** und **andere Verwaltungsbehörden** sowie die **Staatsanwaltschaft**. Im weiteren Sinne gehören dazu auch die **Tschechische Nationalbank** und der **Oberste Rechnungshof**.

*Hlavními orgány **moci výkonné** v České republice jsou prezident republiky a vláda.*

***Prezident republiky** je hlavou státu a zastupuje stát navenek. Od roku 2012 je volen v přímých volbách, a to na dobu pěti let. Nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou. Prezidentem se může stát občan České republiky, který dosáhl věku 40 let. Prezident republiky není z výkonu své funkce odpovědný.*

Mezi jeho úkoly patří např. jmenovat a odvolávat členy vlády, jmenovat soudce, podepisovat zákony nebo sjednávat a ratifikovat mezinárodní smlouvy. Má také právo vrátit Parlamentu přijatý zákon (kromě ústavního), udělit amnestii, kdykoliv požádat o slovo na jednání Parlamentu i požadovat od vlády zprávy.

***Vláda** je vrcholným orgánem výkonné moci. Skládá se z předsedy vlády (premiéra), místopředsedů vlády a ministrů. Je odpovědná Poslanecké sněmovně. K přijetí usnesení vlády je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů. Vláda je oprávněna vydávat k provedení zákona a v jeho mezích nařízení.*

*Další orgány moci výkonné dle Ústavy České republiky představují **ministerstva** a **jiné správní úřady** a **státní zastupitelství**. V širším pojetí se k nim dále řadí **Česká národní banka** a **Nejvyšší kontrolní úřad**.*

DIE RECHTSPRECHENDE GEWALT (JUDIKATIVE)

MOC SOUDNÍ

Die **rechtsprechende Gewalt** wird im Namen der Republik von **unabhängigen Gerichten** ausgeübt. Das tschechische Justizsystem besteht aus dem Verfassungsgericht und der ordentlichen Gerichtsbarkeit.

Das **Verfassungsgericht** ist das gerichtliche Organ für den Schutz der Verfassungsmäßigkeit. Sein Sitz ist in Brno (Brünn). Es entscheidet entweder durch Urteil (wenn es in der Sache entscheidet) oder durch Beschluss (in anderen Fällen). Die Entscheidungen des Verfassungsgerichts sind endgültig und gegen sie kann kein Rechtsmittel eingelegt werden.

Das **System der ordentlichen Gerichtsbarkeit** besteht aus dem Obersten Gericht und dem Obersten Verwaltungsgericht mit Sitz in Brno (Brünn), zwei Obergerichten mit Sitz in Praha (Prag) und Olomouc (Olmütz), acht Bezirksgerichten und 86 Kreisgerichten.

Bezirksgerichte sind das Stadtgericht in Prag, zuständig für die Stadt Prag, das Bezirksgericht in Prag, zuständig für die Mittelböhmisches Region (s. Kapitel „Die Bezirke und ihre Organe“), das Bezirksgericht in České Budějovice (Budweis) mit Außenstelle in Tábor (Tabor), das Bezirksgericht in Plzeň (Pilsen), das Bezirksgericht in Ústí nad Labem (Aussig) mit Außenstelle in Liberec (Reichenberg), das Bezirksgericht in Hradec Králové (Königgrätz) mit Außenstelle in Pardubice (Pardubitz), das Bezirksgericht in Brno (Brünn) mit Außenstellen in Jihlava (Iglau) und Zlín (Zlin) und das Bezirksgericht in Ostrava (Ostrau) mit Außenstelle in Olomouc (Olmütz).

Die **Kreisgerichte** in Prag werden als Stadtbezirksgerichte bezeichnet (z. B. Stadtbezirksgericht für Prag 1). Das Kreisgericht in Brünn trägt die Bezeichnung „Stadtgericht Brünn“.

In der **Verwaltungsgerichtsbarkeit** sind diejenigen Bezirksgerichte sachlich zuständig, die durch spezialisierte Senate und Einzelrichter verhandeln und entscheiden. Gegen ihre Entscheidungen kann beim **Obersten Verwaltungsgericht** Beschwerde eingelegt werden. Das Oberste Verwaltungsgericht entscheidet z. B. auch über bestimmte positive und negative Kompetenzstreitigkeiten zwischen Organen der öffentlichen Verwaltung.

Soudní moc vykonávají jménem republiky **nezávislé soudy**.

Český soudní systém tvoří Ústavní soud a soustava obecných soudů.

Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti. Sídlí v Brně. Rozhoduje buď nálezem (pokud rozhoduje ve věci samé), nebo usnesením (v ostatních případech). Rozhodnutí Ústavního soudu jsou konečná a nelze proti nim podat opravný prostředek.

Soustavu obecných soudů tvoří Nejvyšší soud (se sídlem v Brně), Nejvyšší správní soud (se sídlem v Brně), dva vrchní soudy (se sídlem v Praze a Olomouci), osm krajských soudů a 86 okresních soudů.

Krajskými soudy jsou: Městský soud v Praze (působnost pro Prahu), Krajský soud v Praze (působnost pro Středočeský kraj), Krajský soud v Českých Budějovicích s pobočkou v Táboře, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Ústí nad Labem s pobočkou v Liberci, Krajský soud v Hradci Králové s pobočkou v Pardubicích, Krajský soud v Brně s pobočkou v Jihlavě a pobočkou ve Zlíně a Krajský soud v Ostravě s pobočkou v Olomouci.

Okresní soudy v Praze jsou označovány jako obvodní soudy (např. Obvodní soud pro Prahu 1). Okresní soud v Brně se nazývá Městský soud v Brně.

Ve **správním soudnictví** jsou věcně příslušné krajské soudy, které jednají a rozhodují prostřednictvím specializovaných senátů a specializovaných samosoudců. Jejich rozhodnutí lze napadnout kasační stížností, o které rozhoduje **Nejvyšší správní soud**. Nejvyšší správní soud rozhoduje např. i o některých kladných a záporných kompetenčních sporech mezi orgány veřejné správy.

HAUPTUNTERSCHIEDE

HLAVNÍ ROZDÍLY

STAATSFORM

STÁTNÍ FORMA

VÖLKERRECHTLICHE SUBJEKTIVITÄT

MEZINÁRODNÍ SUBJEKTIVITA

GRUNDGESETZ

ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPIS

GRUNDRECHTSKATALOG

KATALOG ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

PARLAMENT

PARLAMENT

STAATSOBERHAUPT/VERTRETUNG NACH AUSSEN

PŘEDSTAVITEL STÁTU/ZASTUPOVÁNÍ STÁTU NAVENEK

PREMIERMINISTER/MINISTERPRÄSIDENT

PREMIÉR

VERWALTUNGSGERICHTSBARKEIT

SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ

TSCHECHISCHE REPUBLIK
ČESKÁ REPUBLIKA

Republik
republika

ja
má

Verfassung der Tschechischen Republik
Ústava ČR

eigenständiges Dokument
samostatný dokument

**Zweikammerparlament
(Abgeordnetenhaus und Senat)**
dvoukomorový (Poslanecká sněmovna a Senát)

Präsident
prezident

wird durch den Präsidenten ernannt
jmenován prezidentem republiky

ordentliche Gerichte
obecné soudy

FREISTAAT BAYERN
SVOBODNÝ STÁT BAVORSKO

eines von 16 deutschen Bundesländern
jedna ze 16 zemí federace SRN

nein
nemá

Grundgesetz für die BRD, Bayerische Verfassung
Základní zákon SRN, Bavorská ústava

**Bestandteil des Grundgesetzes und
der Bayerischen Verfassung**
součástí Základního zákona SRN a Bavorské ústavy

Einkammerparlament (Bayerischer Landtag)
jednokomorový (Bavorský zemský sněm)

Ministerpräsident („Premier“)
ministrský předseda („premiér“)

wird vom Parlament gewählt
volen parlamentem

spezielle (Verwaltungs-)Gerichte
specializované soudy

VERWALTUNGSRECHT UND NORMENHIERARCHIE

SPRÁVNÍ PRÁVO A HIERARCHIE NOREM

Das Verwaltungsrecht ist ein Teilgebiet des sogenannten öffentlichen Rechts. Man unterscheidet zwischen **Allgemeinem Verwaltungsrecht, besonderem Verwaltungsrecht, Verwaltungsprozess- und Verwaltungsstrafrecht** (entspricht in Deutschland dem Ordnungswidrigkeitenrecht).

Die Quellen des Verwaltungsrechts lassen sich nach verschiedenen Gesichtspunkten unterteilen, z. B. in überörtliche und örtliche Quellen oder ursprüngliche/primäre und abgeleitete/sekundäre Quellen.

Primäre allgemeinverbindliche Rechtsnormen werden aufgrund unmittelbarer verfassungsrechtlicher Ermächtigung erlassen (z. B. Gesetze, Satzungen von Gemeinden und Bezirken im Rahmen des eigenen Wirkungskreises).

Sekundäre Quellen bedürfen einer ausdrücklichen Ermächtigung im Gesetz (z. B. Verordnungen von Gemeinden und Bezirken im Rahmen des übertragenen Wirkungskreises).

Die Einteilung der verwaltungsrechtlichen Quellen kann sich auch nach dem Rang der Geltungskraft richten (Normenhierarchie). Eine Norm von geringerer Geltungskraft muss immer mit einer Norm von höherer Geltungskraft in Einklang stehen und kann grundsätzlich nur durch eine Norm von gleicher oder höherer Rangstufe aufgehoben oder geändert werden.

*Správní právo se řadí k odvětvím tzv. veřejného práva. Rozlišuje se **správní právo obecné, zvláštní, procesní a trestní**.*

Prameny správního práva lze dělit podle různých hledisek – např. na prameny vydávané na úrovni ústřední a na úrovni místní nebo na prameny prvotní/primární a odvozené/sekundární.

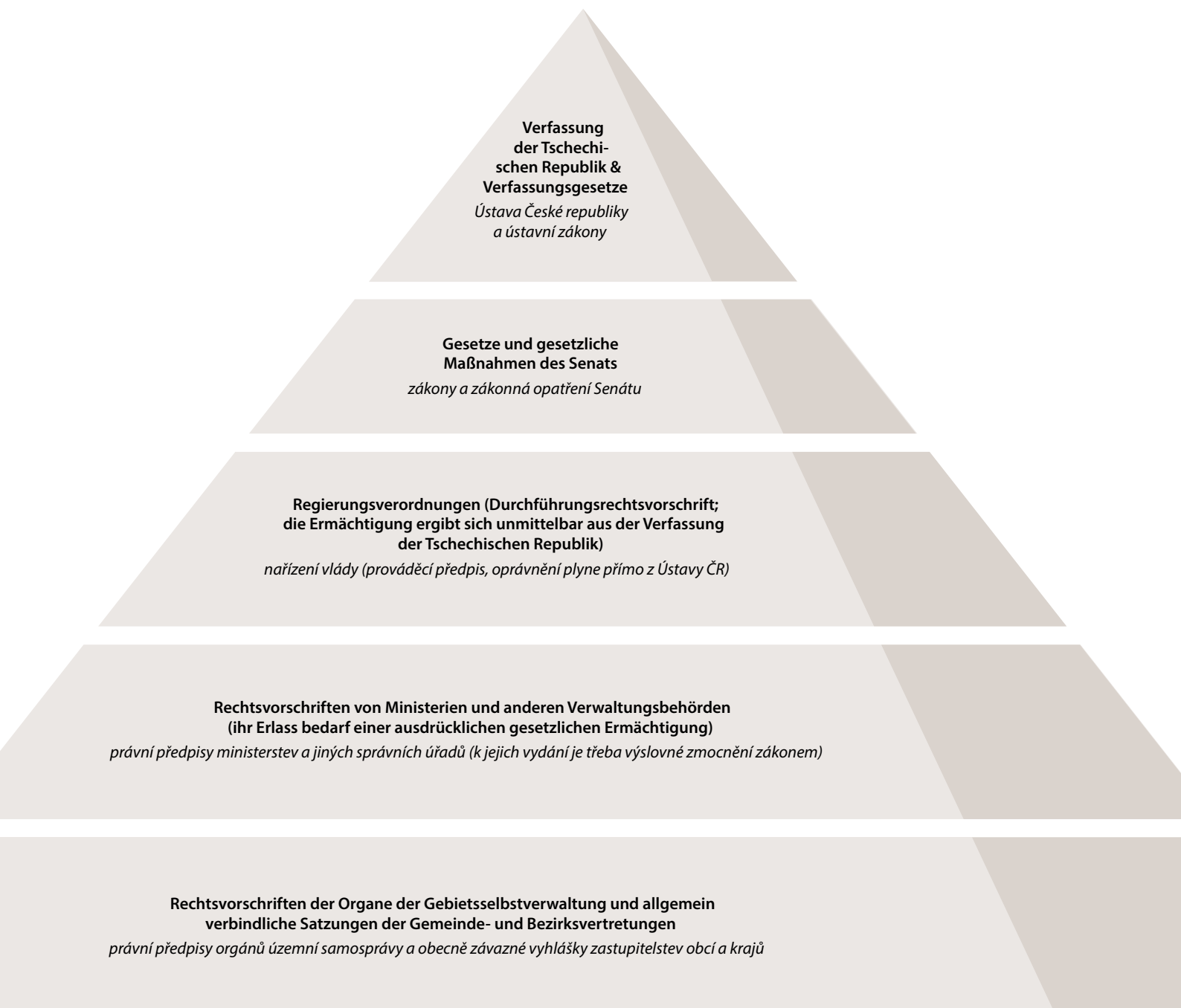
Primární obecně závazné normativní akty jsou vydávány na základě přímého ústavního zmocnění (např. zákony, obecně závazné vyhlášky obcí a krajů v rámci samostatné působnosti).

Sekundární prameny vyžadují ke svému vydání výslovné zmocnění v zákoně (např. nařízení obcí a krajů v rámci přenesené působnosti).

Členění pramenů správního práva se může řídit také stupněm právní síly. Norma nižší právní síly musí být vždy v souladu s normou vyšší právní síly a může být zrušena nebo změněna zásadně pouze normou stejné nebo vyšší právní síly.

NORMENHIERARCHIE IM VERWALTUNGSRECHT

HIERARCHIE NOREM
SPRÁVNÍHO PRÁVA

WEITERE RECHTSQUELLEN SIND:

- Urteile des Verfassungsgerichts, die eine gesetzliche Regelung oder deren Bestimmungen für aufgehoben erklären
- Internationale Verträge, die verkündet wurden und deren Ratifizierung das Parlament zugestimmt hat – sie haben Vorrang vor dem (Verfassungs-)Recht
- EU-Recht, das Vorrang vor nationalem Recht hat (die Tschechische Republik ist seit dem 01.05.2004 Mitglied der EU)
- allgemeine Grundsätze des Verwaltungsrechts

In Bezug auf die zeitliche Geltung von Normen wird zwischen **Gültigkeit** und **Wirksamkeit** von Normen unterschieden. Rechtsvorschriften treten mit dem Datum ihrer Veröffentlichung in der Gesetzessammlung in Kraft (die tschechische Abkürzung Sb., zu Deutsch Slg. für „Sammlung der Gesetze“, ist daher Teil der Bezeichnung solcher Vorschriften). Ratifizierte internationale Verträge werden in der Sammlung der internationalen Verträge (die tschechische Abkürzung Sb. m. s. entspricht dem Bundesgesetzblatt II) veröffentlicht. Vom Bezirk erlassene allgemeinverbindliche Satzungen und Verordnungen werden im Amtsblatt des Bezirks veröffentlicht.

Die Rechtsvorschriften der Gemeinden werden durch Aushang an der Amtstafel der Gemeinde für die Dauer von 15 Tagen veröffentlicht. Eine Rechtsvorschrift tritt in der Regel am 15. Tag nach ihrer Verkündung oder zu dem unmittelbar in der Rechtsvorschrift genannten Zeitpunkt in Kraft. Ab dem Tag des Inkrafttretens muss die Norm eingehalten werden.

WICHTIGE QUELLEN DES VERWALTUNGSRECHTS SIND Z. B.:

- Gesetz Nr. 500/2004 Slg., Verwaltungsordnung (grundlegende Verfahrensvorschrift für Verwaltungsverfahren);
- Gesetz Nr. 128/2000 Slg., das Gesetz über Gemeinden (Gemeindeordnung); es regelt vor allem den Status der Gemeinden, den eigenen und übertragenen Wirkungskreis, Gemeindeorgane, Statutarstädte (Städte mit Sonderstatus – kreisfreie Städte);
- Gesetz Nr. 129/2000 Slg., das Gesetz über die Bezirke (Bezirksordnung); es enthält vor allem die Regelung des Status der Bezirke und deren Organe, den eigenen und übertragenen Wirkungskreis;
- Gesetz Nr. 250/2016 Slg. über die Verantwortung für Ordnungswidrigkeiten und das diesbezügliche Verfahren; es definiert den Begriff der Ordnungswidrigkeit, legt die Voraussetzungen für eine Ordnungswidrigkeit fest und regelt das Ordnungswidrigkeitenverfahren;
- Gesetz Nr. 150/2002 Slg., Verwaltungsprozessordnung; es regelt die Zuständigkeiten und Kompetenzen der Gerichte sowie das Verfahren der Verwaltungsgerichtsbarkeit.

DALŠÍMI PRAMENY PRÁVA JSOU:

- nálezy Ústavního soudu, kterými došlo ke zrušení právního předpisu nebo jeho ustanovení
- mezinárodní smlouvy, které byly vyhlášeny a k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas – mají přednost před (ústavním) zákonem
- právo EU, které má přednost před vnitrostátním právem (ČR je členem EU od 01.05.2004)
- obecné principy správního práva

V souvislosti s časovou působností norem se rozlišuje **platnost** a **účinnost** norem. Právní předpisy nabývají platnosti dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů (součástí označení takových předpisů je proto zkratka Sb.). Ratifikované mezinárodní smlouvy se publikují ve Sbírce mezinárodních smluv (Sb. m. s.). Obecně závazné vyhlášky a nařízení vydané krajem se zveřejňují ve Věstníku právních předpisů kraje.

Právní předpisy obcí se vyhláší vyvěšením na dobu 15 dnů na úřední desce obecního úřadu. Účinnosti nabývá právní předpis zpravidla 15. dnem po vyhlášení nebo dnem, který je uveden přímo v právním předpisu. Ode dne účinnosti je nutno se normou řídit.

DŮLEŽITÝMI PRAMENY SPRÁVNÍHO PRÁVA JSOU NAPŘ.:

- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád – základní procesní předpis upravující správní řízení,
- zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení) – upravuje především postavení obcí, samostatnou a přenesenou působnost, orgány obce, statutární města,
- zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích (krajské zřízení) – obsahuje zejména úpravu postavení krajů a jejich orgánů, samostatné a přenesené působnosti,
- zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich – definuje pojem přestupku, vymezuje podmínky odpovědnosti za přestupek a upravuje řízení o přestupcích,
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – vymezuje pravomoc a příslušnost soudů a upravuje řízení ve správním soudnictví.

HAUPTUNTERSCHIEDE

HLAVNÍ ROZDÍLY

EIGENSCHAFTEN DER RECHTSNORMEN

VLASTNOSTI PRÁVNÍCH NOREM

NORMENHIERARCHIE

HIERARCHIE NOREM

VERWALTUNGSGRECHTSBEHELFE

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY VE SPRÁVNÍM PRÁVU

GESETZESZITATE

CITACE ZÁKONŮ

TSCHECHISCHE REPUBLIK
ČESKÁ REPUBLIKA

**strikte Unterscheidung zwischen
Inkrafttreten und Wirksamkeit**
striktní rozlišování platnosti a účinnosti

Die Verfassung steht über allen Gesetzen.
*Ústava je z hlediska právní síly nadřazená všem
zákonům.*

Berufung (Widerspruch)
odvolání

**Angabe der Veröffentlichung
in der Gesetzessammlung**
údaj o zveřejnění ve Sbírce zákonů (Sb.)

FREISTAAT BAYERN
SVOBODNÝ STÁT BAVORSKO

**keine Unterscheidung zwischen
Inkrafttreten und Wirksamkeit**
platnost a účinnost není rozlišována

**Einfache Gesetze oder Verordnungen des Bundes
stehen über der Bayerischen Verfassung.**
*Zákony a nařízení SRN jsou z hlediska právní síly
nadřazeny Bavorské ústavě.*

in der Regel kein Widerspruchsverfahren
zpravidla není řádný opravný prostředek

**in der Regel keine Veröffentlichung
in der Gesetzessammlung**
zpravidla není uváděno zveřejnění ve sbírce zákonů

DIE STAATSVERWALTUNG

STÁTNÍ SPRÁVA

Die öffentliche Verwaltung dient der Verwaltung öffentlicher Angelegenheiten. Sie wird im öffentlichen Interesse ausgeübt. Sie besteht aus staatlicher Verwaltung und Selbstverwaltung. Die Staatsverwaltung wird in überörtliche und örtliche staatliche Verwaltung unterteilt.

Die staatliche Verwaltung wird direkt vom Staat über seine Ämter ausgeübt. Dazu gehören: Regierung, Ministerien und andere zentrale Verwaltungsbehörden, weitere Verwaltungsbehörden, territoriale Verwaltungsbehörden, öffentliche Sicherheitsbehörden und -kräfte und unabhängige Verwaltungsbehörden.

Jedes Ministerium wird von einem Mitglied der Regierung (Minister) geleitet. In der Tschechischen Republik gibt es derzeit **14 Ministerien:**

Veřejná správa je správou veřejných záležitostí a je vykonávána ve veřejném zájmu. Dělí se na státní správu a samosprávu. Státní správa se dále člení na ústřední státní správu a na místní státní správu.

Státní správu vykonává stát přímo prostřednictvím svých úřadů (orgánů), mezi které patří: vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, další správní úřady, územní správní úřady, veřejné bezpečnostní sbory a nezávislé správní úřady.

*V čele každého ministerstva stojí člen vlády (ministr). V České republice působí **14 ministerstev:***

- **Finanzministerium** | *Ministerstvo financí*
- **Außenministerium** | *Ministerstvo zahraničních věcí*
- **Ministerium für Bildung, Jugend und Sport** | *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*
- **Kulturministerium** | *Ministerstvo kultury*
- **Ministerium für Arbeit und Soziales** | *Ministerstvo práce a sociálních věcí*
- **Gesundheitsministerium** | *Ministerstvo zdravotnictví*
- **Justizministerium** | *Ministerstvo spravedlnosti*
- **Innenministerium** | *Ministerstvo vnitra*
- **Ministerium für Industrie und Handel** | *Ministerstvo průmyslu a obchodu*
- **Ministerium für regionale Entwicklung** | *Ministerstvo pro místní rozvoj*
- **Landwirtschaftsministerium** | *Ministerstvo zemědělství*
- **Verteidigungsministerium** | *Ministerstvo obrany*
- **Verkehrsministerium** | *Ministerstvo dopravy*
- **Umweltministerium** | *Ministerstvo životního prostředí*

Weitere **zentrale staatliche Verwaltungsbehörden** mit nationaler Zuständigkeit, deren Vertreter nicht der Regierung angehören, sind zum Beispiel das **Tschechische Vermessungs- und Katasteramt**, das **Amt für gewerbliches Eigentum** und das **Tschechische Amt für Statistik**.

Weitere Verwaltungsbehörden mit nationaler Zuständigkeit, die von einzelnen Ministerien verwaltet werden, sind die **Tschechische Schulinspektion**, die **Tschechische Kur- und Bäderinspektion**, die **Tschechische Handelsinspektion**, die **Staatliche Arbeitsinspektion**, die **Staatliche Schifffahrtsverwaltung**, die **Tschechische Sozialversicherungsbehörde** und die **Tschechische Umweltinspektion**.

Gebietsbezogene Verwaltungsbehörden sind spezialisierte Behörden, die in der Regel den Verwaltungsbehörden mit gesamtstaatlichem Wirkungsbereich unterstehen. Dazu gehören beispielsweise **örtliche Vertretungen der staatlichen Sozialverwaltung**, **Finanzdirektionen und Finanzämter**, **Katasterämter** und **Bezirksgesundheitsbehörden**.

Zu den **öffentlichen Sicherheitskräften**, die die staatliche Verwaltung ausüben, gehören insbesondere die **Polizei**, der **Strafvollzug**, die **Feuerwehr** oder die **Zollverwaltung** der Tschechischen Republik.

Zu den von der Regierung **unabhängigen Behörden** gehören der **Rundfunk- und Fernsehrat**, das **Amt für den Schutz personenbezogener Daten**, das **Amt für den Schutz des Wettbewerbs** oder das **Tschechische Amt für Telekommunikation**.

Die staatliche Verwaltung wird auch indirekt vom Staat über andere Einrichtungen ausgeübt, denen der Staat seine Zuständigkeit übertragen hat. Dazu gehören **Körperschaften des öffentlichen Rechts** (insbesondere Gemeinde- und Bezirksorgane im Rahmen des übertragenen Wirkungsbereiches) sowie **juristische und natürliche Personen des Privatrechts** (z. B. Forstwirtschaft).

Zum 31.12.2002 wurden die Kreisämter abgeschafft, die als staatliche Verwaltungsbehörden mit allgemeinem Wirkungsbereich fungierten.

*Mezi **jiné ústřední orgány státní správy** s celostátní působností (jejich představitelé nejsou členy vlády) patří např. **Český úřad zeměměřický a katastrální**, **Úřad průmyslového vlastnictví** nebo **Český statistický úřad**.*

***K dalším správním orgánům** s celostátní působností, které jsou řízeny jednotlivými ministerstvy, se řadí např.: **Česká školní inspekce**, **Český inspektorát lázní a zřídél**, **Česká obchodní inspekce**, **Státní úřad inspekce práce**, **Státní plavební správa**, **Česká správa sociálního zabezpečení** nebo **Česká inspekce životního prostředí**.*

***Územní správní úřady** jsou specializovanými úřady, obvykle podřízenými správním úřadům s celostátní působností. Jedná se např. o **okresní správy sociálního zabezpečení**, **finanční ředitelství a finanční úřady**, **katastrální úřady**, **krajské hygienické stanice**.*

*Mezi **veřejné bezpečnostní sbory** vykonávající státní správu patří zejména: **Policie**, **Vězeňská služba**, **Hasičský záchranný sbor** nebo **Celní správa** České republiky.*

***K úřadům s postavením nezávislým vůči vládě** se řadí např. **Rada pro rozhlasové a televizní vysílání**, **Úřad pro ochranu osobních údajů**, **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže** nebo **Český telekomunikační úřad**.*

***Státní správu vykonává stát i nepřímo** prostřednictvím jiných subjektů, na které stát svoji působnost přenesl. Jedná se o **veřejnoprávní korporace** (zejména orgány obcí a krajů při výkonu přenesené působnosti) a **právníké a fyzické osoby soukromého práva** (např. lesní stráž).*

K 31.12.2002 byly zrušeny okresní úřady, které působily jako orgány státní správy s všeobecnou působností.

**STAATS-
VERWALTUNG**

STÁTNÍ SPRÁVA

(s. S. 22/23)

(viz s. 22/23)

DIREKT

PŘÍMÁ

Regierung

vláda

Ministerien und andere zentrale Verwaltungsbehörden

ministerstva a jiné ústřední správní úřady

andere Verwaltungsbehörden

další správní úřady

territoriale Verwaltungsbehörden

územní správní úřady

öffentliche Sicherheitskräfte

veřejné bezpečnostní sbory

unabhängige Verwaltungsbehörden

nezávislé správní úřady

INDIREKT

NEPŘÍMÁ

Körperschaften des öffentlichen Rechts

veřejnoprávní korporace

juristische Personen des Privatrechts

právnícké osoby soukromého práva

natürliche Personen des Privatrechts

fyzické osoby soukromého práva

HAUPTUNTERSCHIEDE

HLAVNÍ ROZDÍLY

	TSCHECHISCHE REPUBLIK <i>ČESKÁ REPUBLIKA</i>	FREISTAAT BAYERN <i>SVOBODNÝ STÁT BAVORSKO</i>
STAATLICHE UNTERBEHÖRDEN <i>STÁTNÍ ORGÁNY NIŽŠÍHO STUPNĚ</i>	keine Kreisämter („Landratsämter“) <i>absence okresních úřadů</i>	71 Landratsämter („Kreisämter“) mit Doppelfunktion als Staats- organ und Selbstverwaltungs- organ des Kreises <i>71 okresních úřadů s dvojitou funkcí: jako státního orgánu a jako samosprávy okresu</i>
FEUERWEHRWESEN <i>POŽÁRNÍ OCHRANA</i>	Das Feuerwehrwesen ist Staatsaufgabe und nur ergänzend kommunale Aufgabe. <i>Požární ochrana je primárně úkolem státu, úkolem obce pouze částečně.</i>	Das Feuerwehrwesen ist aus- schließlich Gemeindeaufgabe. <i>Požární ochrana je výlučně úkolem obce.</i>
POLIZEIWESEN <i>POLICIE</i>	staatliche Polizei, Gemeindepolizei <i>Policie České republiky, obecní policie</i>	Bundespolizei, Bayerische Polizei, keine Gemeindepolizei <i>Policie SRN, Bavorská policie, absence obecní policie</i>

Mit Wirkung vom 01.01.2001 wurde das Gebiet der Tschechischen Republik für die Ausübung der staatlichen Verwaltung in Verwaltungsbereiche von **14 (selbstverwalteten) Bezirken** unterteilt.

Mit Ausnahme von Prag unterteilt sich der Verwaltungsbereich eines Bezirks in Verwaltungsbereiche von Gemeinden mit erweitertem Wirkungsbereich. Diese bilden die Grundeinheit der territorialen Verwaltungsgliederung. Der Verwaltungsbereich einer Gemeinde mit erweitertem Wirkungsbereich ist im Verzeichnis der Gemeinden und militärischen Sondergebiete festgelegt. Die Verwaltungsbereiche der Gemeinden mit erweitertem Wirkungsbereich werden als Kreise bezeichnet. Sie sind lediglich registrierte Gebietseinheiten (zur Erhebung von statistischen Daten).

Im Verwaltungsbereich der Hauptstadt Prag sind auf Kreisebene zehn Stadtbezirke eingeteilt (Prag 1 bis Prag 10).

Für die Senatswahlen wird das Gebiet der Tschechischen Republik in 81 Wahlkreise mit annähernd gleicher Bevölkerungszahl aufgeteilt. Zum Zweck des Erhalts von EU-Fördermitteln werden die Bezirke in insgesamt acht NUTS2-Regionen zusammengefasst.

*S účinností od 01.01.2001 se území České republiky pro výkon státní správy člení na správní obvody, **14 (samosprávných) krajů**.*

Správní obvod kraje se (s výjimkou Prahy) člení na správní obvody obcí s rozšířenou působností. Obec s rozšířenou působností tvoří základní jednotku územně správního členění. Správní obvod obce s rozšířenou působností je vymezen výčtem území obcí a vojenských újezdů. Prostřednictvím správních obvodů obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny okresy. Ty mají charakter pouze evidenční územní jednotky.

Ve správním obvodu hlavního města Prahy je na úrovni okresů vymezeno 10 obvodů (Praha 1 až Praha 10).

Pro volby do Senátu se území České republiky dělí na 81 přibližně stejně lidnatých obvodů. Pro účely evropských dotací se kraje sdružují do celkem osmi regionů NUTS2.

TERRITORIALE VERWALTUNGSGLIEDERUNG DES LANDES

ÚZEMNĚ SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ STÁTU

TERRITORIALE SELBSTVERWALTUNG

ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

Gemäß Artikel 99 der Verfassung ist die Tschechische Republik in Gemeinden (grundlegende territoriale Selbstverwaltungseinheiten) und Bezirke (höhere territoriale Selbstverwaltungseinheiten) unterteilt. Eine Gemeinde ist immer Teil einer übergeordneten territorialen Selbstverwaltungseinheit.

Territoriale Selbstverwaltungseinheiten sind Körperschaften des öffentlichen Rechts, die über eigenes Vermögen verfügen und nach eigenem Budget wirtschaften.

Der Staat darf in die Tätigkeit der örtlichen Selbstverwaltungseinheiten nur dann eingreifen, wenn der Schutz der Rechtsordnung dies erfordert, und in diesem Fall nur in der gesetzlich vorgesehenen Weise. Rechtlich sind auf Gemeinde- und Bezirksebene Bürgerentscheide zulässig.

Gemeinden und Bezirke regeln ihre Angelegenheiten eigenständig (eigener Wirkungskreis). Gemeinden und Bezirken können per Gesetz staatliche Aufgaben übertragen werden. Diese werden im übertragenen Wirkungskreis erfüllt. Bei der Ausübung der staatlichen Verwaltung sind die Gemeinden und Bezirke Verwaltungsbereiche.

Gemeinden und Bezirke erlassen im Rahmen des eigenen Wirkungskreises allgemeinverbindliche Satzungen und im Rahmen des übertragenen Wirkungskreises Verordnungen.

V souladu s čl. 99 Ústavy se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a na kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku.

Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Zákon zakotvuje možnost konat na úrovni obcí místní referendum, na krajské úrovni pak krajské referendum.

Obce a kraje spravují své záležitosti samostatně – v samostatné působnosti. Orgánům obce a kraje může být zákonem svěřen výkon státní správy. Tu vykonávají jako svou přenesenou působnost. Při výkonu státní správy jsou obce a kraje správním obvodem.

Obce a kraje vydávají v mezích samostatné působnosti obecně závazné vyhlášky a v přenesené působnosti nařízení.

GEMEINDEN

OBCE

Eine Gemeinde ist eine aus Bürgern bestehende ursprüngliche Gebietskörperschaft. Einige Gemeinden werden als „**Markt (-gemeinde)**“ („**městys**“) bezeichnet. Dabei handelt es sich um die historische Bezeichnung einer Gemeinde mit Marktrecht, die in den 1950er Jahren abgeschafft und 2006 wieder eingeführt wurde. Eine als Stadt bezeichnete Gemeinde muss in der Regel mindestens 3.000 Einwohner haben. Die als **Statutarstädte** definierten Gemeinden (insgesamt 27 einschließlich Prag) sind im Gemeindegesetz aufgeführt. Ihr Gebiet kann in Stadtbezirke oder Stadtteile unterteilt sein, die über eigene lokale Verwaltungsorgane verfügen, aber keine juristischen Personen sind. Die Hauptstadt Prag gilt ebenfalls als Statutarstadt.

Die Gemeinden unterscheiden sich auch hinsichtlich des Umfangs der ihnen übertragenen staatlichen Aufgaben (übertragener Wirkungskreis). Einige in einem Sondergesetz aufgeführte Gemeinden haben einen größeren übertragenen Wirkungskreis als andere. Dabei handelt es sich um „**Gemeinden mit beauftragtem Gemeindeamt**“, die im Rahmen von Sondergesetzen auch weitere Aufgaben der staatlichen Verwaltung für andere Gemeinden in einem bestimmten Verwaltungsbezirk wahrnehmen.

*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Některé obce nesou název **městys**. Jedná se o historické označení obce s trhovými právy, které bylo zrušeno v 50. letech 20. století a znovu obnoveno v roce 2006. Obec označovaná jako město musí mít zpravidla alespoň 3 000 obyvatel. Obec nazývaná jako **statutární město** (celkem 27 včetně Prahy) jsou vyjmenovány v zákoně o obcích. Jejich území se může členit na městské obvody nebo městské části, které mají vlastní orgány samosprávy, ale přitom nejsou právníckými osobami. Za statutární město se považuje i hlavní město Praha.*

*Obce se od sebe liší také rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Některé obce, vyjmenované ve zvláštním zákoně, mají širší rozsah přenesené působnosti než ostatní obce. Jedná se o **obce s pověřeným obecním úřadem**, které vykonávají v rozsahu svěřeném zvláštními zákony i další úkoly státní správy, a to rovněž pro jiné obce v určeném správním obvodu.*

*Stadt Planá (Plan)
in der Pilsner Region*

*Město Planá v
Plzeňském kraji*

Darüber hinaus gibt es Gemeinden mit erweitertem Wirkungskreis, die neben den Aufgaben der zuvor genannten Gemeinden im Rahmen von Sondergesetzen weitere Aufgaben der staatlichen Verwaltung wahrnehmen, und zwar auch für andere Gemeinden in bestimmten Verwaltungsbezirken.

Die **Organe einer Gemeinde** (Stadt, Marktgemeinde, Statutarstadt) sind:

- die Vertretung der Gemeinde/Marktgemeinde/Stadt
- der Rat der Gemeinde/Marktgemeinde/Stadt
- der Bürgermeister/Oberbürgermeister (bei Statutarstädten)
- das Gemeindeamt/Marktgemeindeamt/Stadamt/der Magistrat (bei Statutarstädten)
- besondere Organe der Gemeinde/Marktgemeinde/Stadt, die vom Bürgermeister (Oberbürgermeister) zur Erfüllung der Aufgaben des übertragenen Wirkungskreises eingesetzt werden und deren Mitglieder er ernennt und abberuft

Die Gemeindevertretung kann Ausschüsse als Initiativ- und Kontrollorgane einsetzen. Es gibt immer einen Finanz- und einen Rechnungsprüfungsausschuss. Der Rat der Gemeinde kann Kommissionen als Initiativ- und Beratungsorgane bestimmen. Eine Kommission ist ein Exekutivorgan, wenn sie Aufgaben des übertragenen Wirkungskreises wahrnimmt.

Die Organe einer Statutarstadt werden als Stadtvertretung, Rat der Stadt, Oberbürgermeister, Magistrat und besondere Organe der Stadt bezeichnet. Der Stadtbezirk einer Statutarstadt wird von der Vertretung des Stadtbezirks verwaltet. Weitere Organe des Stadtbezirks sind der Rat des Stadtbezirks, der Bürgermeister, das Stadtbezirksamt und die besonderen Organe des Stadtbezirks. Diese Bezeichnungen gelten analog für die Organe des jeweiligen Stadtteils einer Statutarstadt.

Die **Gemeindevertretung** hat je nach Einwohnerzahl der Gemeinde fünf bis 55 Mitglieder. Sie entscheidet über Angelegenheiten des eigenen Wirkungskreises der Gemeinde. So ist sie beispielsweise befugt, das Entwicklungsprogramm der Gemeinde und den Gemeindehaushalt zu verabschieden, allgemein verbindliche Gemeindevorschriften zu erlassen, eine Gemeindepolizei oder gemeinnützige Organisationen und Organisationseinheiten der Gemeinde einzurichten und über gesetzlich festgelegte Vermögensrechte der Gemeinde zu entscheiden. Sie wählt (und entlässt) die Mitglieder des Rates der Gemeinde aus ihrer Mitte und bestimmt deren Anzahl. Soweit gesetzlich nicht anderweitig geregelt, bedarf ein gültiger Beschluss, eine Entscheidung oder eine Wahl der Gemeindevertretung der Zustimmung der einfachen Mehrheit aller Mitglieder.

Dále jsou jimi obce s rozšířenou působností, které vedle přenesené působnosti vykonávané obcemi a obcemi s pověřeným obecním úřadem vykonávají další úkoly státní správy v rozsahu svěřeném zvláštními zákony, a to i pro další obce v určeném správním obvodu.

Orgány obce (města, městyse, statutárního města) jsou:

- zastupitelstvo obce/městyse/města
- rada obce/městyse/města
- starosta/primátor (statutárního města)
- obecní úřad/úřad městyse/městský úřad/magistrát (statutárního města)
- zvláštní orgány obce/městyse/města, které zřizuje starosta (primátor) pro výkon přenesené působnosti a jmenuje i odvolává jejich členy

Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Vždy se zřizuje finanční a kontrolní výbor. Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Komise je výkonným orgánem, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti.

Orgány statutárního města se nazývají zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Městský obvod územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu. Dalšími orgány městského obvodu jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu. Tato označení orgánů platí obdobně i pro orgány městské části statutárního města.

Zastupitelstvo obce – má 5 až 55 členů v závislosti na počtu obyvatel obce.

Rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Je např. oprávněno schvalovat program rozvoje obce, schvalovat rozpočet obce, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, zřídit obecní policii nebo příspěvkové organizace a organizační složky obce a rozhodovat o majetkoprávních jednáních obce vymezených zákonem. Z řad svých členů volí (a také odvolává) členy rady obce a určuje jejich počet. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, k platnému usnesení zastupitelstva obce, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jeho členů.

Der **Rat der Gemeinde** ist das Exekutivorgan der Gemeinde im Bereich des eigenen Wirkungskreises und besteht aus fünf bis elf Mitgliedern. In einer Gemeinde mit einer Gemeindevertretung von weniger als 15 Mitgliedern wird kein Rat der Gemeinde gewählt. Der Rat der Gemeinde ist der Gemeindevertretung gegenüber verantwortlich. Im Bereich des übertragenen Wirkungskreises trifft er Entscheidungen, wenn das Gesetz dies vorsieht. Der Rat der Gemeinde setzt sich aus dem Bürgermeister, dem/den stellvertretenden Bürgermeister(n) und weiteren aus den Reihen der Gemeindevertretung gewählten Ratsmitgliedern zusammen.

Zu den Aufgaben des Rates der Gemeinde gehören insbesondere die Vorbereitung von Anträgen für die Sitzungen der Gemeindevertretung und die Sicherstellung der Umsetzung der von ihm gefassten Beschlüsse sowie die Bewirtschaftung genehmigter Haushaltsmittel. Er ist befugt, Gemeindeverordnungen zu erlassen, die Zuständigkeiten im Gemeindeamt zu bestimmen, dort Ressorts und Abteilungen einzurichten, die Erfüllung der Aufgaben durch Gemeindeamt und Kommissionen im Rahmen des eigenen Wirkungskreises der Gemeinde zu kontrollieren sowie gegenüber juristischen Personen und Organisationseinheiten, die von der Gemeindevertretung gegründet oder eingerichtet wurden, die Aufgaben des Gründers oder des Trägers wahrzunehmen.

Der **Bürgermeister** vertritt die Gemeinde nach außen. Er übt die Befugnisse des Rates der Gemeinde in Gemeinden aus, in denen kein Rat gewählt wird. Im Einvernehmen mit dem Direktor des Bezirksamts ernannt und entlässt der Bürgermeister den Geschäftsleiter des Gemeindeamtes.

Der Bürgermeister wird durch die Gemeindevertretung gewählt und durch den stellvertretenden Bürgermeister vertreten. Die Gemeindevertretung kann mehrere Stellvertreter wählen und ihnen bestimmte Aufgaben zuweisen.

Der Bürgermeister setzt den Vollzug eines Beschlusses des Rates der Gemeinde aus, wenn er ihn für unrichtig hält.

In einer Statutarstadt fungiert der Oberbürgermeister als Bürgermeister; auch ihm stehen Stellvertreter zur Seite.

Das **Gemeindeamt** (Gemeindeverwaltung) besteht aus dem Bürgermeister, seinen Vertretern, dem Geschäftsleiter des Gemeindeamts (falls diese Funktion eingerichtet ist) und den dem Gemeindeamt zugeordneten Gemeindebediensteten. An der Spitze des Gemeindeamts steht der Bürgermeister. Im Bereich des eigenen Wirkungskreises nimmt das Gemeindeamt die ihr vom Rat der Gemeinde oder von der Gemeindevertretung übertragenen Aufgaben wahr.

Außerdem unterstützt es die Ausschüsse und Kommissionen bei ihrer Tätigkeit und trifft Entscheidungen in den gesetzlich vorgesehenen Fällen. Es übt auch den gesetzlich geregelten übertragenen Wirkungskreis aus. In Statutarstädten wird das Gemeindeamt als „Magistrat“ bezeichnet.

Rada obce – je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti složeným z pěti až jedenácti členů. V obci, ve které má zastupitelstvo obce méně než 15 členů, se rada obce nevolí. Je odpovědná zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti rozhoduje, jestliže tak stanoví zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce.

K úkolům rady obce patří zejména připravovat návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečovat plnění jím přijatých usnesení a hospodaření obce podle schváleného rozpočtu. Je oprávněna vydávat nařízení obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat odbory a oddělení obecního úřadu, kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce a plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce úkoly zakladatele nebo zřizovatele.

Starosta – zastupuje obec navenek. Vykonává pravomoc rady obce v obcích, ve kterých se rada obce nevolí. Starosta jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu.

Starostu volí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starostu zastupuje místostarosta. Zastupitelstvo obce může zvolit více místostarostů a svěřit jim konkrétní úkoly.

Starosta pozastaví výkon usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné.

Ve statutárním městě plní funkci starosty primátor a funkci místostarosty (místostarostů) náměstek (náměstci) primátora.

Obecní úřad – tvoří jej starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta. V oblasti samostatné působnosti plní obecní úřad úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce.

Dále pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených zákonem. Také vykonává přenesenou působnost vymezenou zákonem. Ve statutárním městě je obecní úřad označován jako magistrát.

14 BEZIRKE UND IHRE HAUPTSTÄDTE

14 KRAJŮ A JEJICH KRAJSKÝCH MĚST

DIE BEZIRKE UND IHRE ORGANE

KRAJE A JEJICH ORGÁNY

SEIT DEM 01.01.2001 GIBT ES IN DER TSCHECHISCHEN
REPUBLIK 14 BEZIRKE:

(IM DEUTSCHEN WIRD AUCH DIE BEZEICHNUNG „REGION“ VERWENDET)

- 1 die Hauptstadt Prag mit Sitz in Praha (Prag)
- 2 den Bezirk „Středočeský kraj“ (Mittelböhmische Region) mit Sitz in Praha (Prag)
- 3 den Bezirk „Jihočeský kraj“ (Südböhmische Region) mit Sitz in České Budějovice (Budweis)
- 4 den Bezirk „Plzeňský kraj“ (Pilsner Region) mit Sitz in Plzeň (Pilsen)
- 5 den Bezirk „Karlovarský kraj“ (Karlsbader Region) mit Sitz in Karlovy Vary (Karlsbad)
- 6 den Bezirk „Ústecký kraj“ (Aussiger Region) mit Sitz in Ústí nad Labem (Aussig)
- 7 den Bezirk „Liberecký kraj“ (Reichenberger Region) mit Sitz in Liberec (Reichenberg)
- 8 den Bezirk „Královéhradecký kraj“ (Königgrätzer Region) mit Sitz in Hradec Králové (Königgrätz)
- 9 den Bezirk „Pardubický kraj“ (Pardubitzer Region) mit Sitz in Pardubice (Pardubitz)
- 10 den Bezirk „Vysočina“ (Böhmisch-Mährische Höhe) mit Sitz in Jihlava (Iglau)
- 11 den Bezirk „Jihomoravský kraj“ (Südmährische Region) mit Sitz in Brno (Brünn)
- 12 den Bezirk „Olomoucký kraj“ (Olmützer Region) mit Sitz in Olomouc (Olmütz)
- 13 den Bezirk „Moravskoslezský kraj“ (Mährisch-Schlesische Region) mit Sitz in Ostrava (Ostrau)
- 14 den Bezirk „Zlínský kraj“ (Zliner Region) mit Sitz in Zlín (Zlin)

OD 01.01.2001 EXISTUJE V ČESKÉ REPUBLICE 14 KRAJŮ:

1	Hlavní město Praha se sídlem v Praze	8	Královéhradecký kraj se sídlem v Hradci Králové
2	Středočeský kraj se sídlem v Praze	9	Pardubický kraj se sídlem v Pardubicích
3	Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích	10	Kraj Vysočina se sídlem v Jihlavě
4	Plzeňský kraj se sídlem v Plzni	11	Jihomoravský kraj se sídlem v Brně
5	Karlovarský kraj se sídlem v Karlových Varech	12	Olomoucký kraj se sídlem v Olomouci
6	Ústecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem	13	Moravskoslezský kraj se sídlem v Ostravě
7	Liberecký kraj se sídlem v Liberci	14	Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně

Es gibt folgende Bezirksorgane:

- Bezirksvertretung,
- Rat des Bezirks,
- Bezirkshauptmann (oder auch Regionspräsident),
- Bezirksamt (oder auch Regionalamt),
- besondere Bezirksorgane, die vom Bezirkshauptmann zur Ausübung des übertragenen Wirkungsbereiches eingesetzt werden, sofern das gesetzlich vorgesehen ist.

Die Bezirksvertretung kann Ausschüsse als Initiativ- und Kontrollorgane einsetzen (obligatorisch sind der Finanzausschuss, der Kontrollausschuss und der Ausschuss für Erziehung, Bildung und Beschäftigung). Der Rat des Bezirks setzt Kommissionen als Initiativ- und Beratungsorgane ein.

Die **Bezirksvertretung** besteht je nach Bevölkerungszahl des Bezirks aus 45 bis 65 Mitgliedern. Insbesondere ist es der Vertretung vorbehalten, dem Abgeordnetenhaus Gesetzesentwürfe vorzulegen, dem Verfassungsgericht Vorschläge zur Aufhebung von Rechtsvorschriften zu unterbreiten, wenn sie diese für gesetzeswidrig hält, allgemein verbindliche Satzungen des Bezirks zu erlassen, die Entwicklung des territorialen Bezirks zu koordinieren, Strategien für die Entwicklung der Region in Übereinstimmung mit Sondergesetzen zu genehmigen und über die gesetzlich festgelegten Eigentumsrechte der Region zu entscheiden.

Der **Rat des Bezirks** ist das ausführende Organ des Bezirks im eigenen Wirkungsbereich. Er kann über Angelegenheiten im übertragenen Wirkungsbereich nur in gesetzlich geregelten Fällen entscheiden.

Der Rat besteht aus dem Bezirkshauptmann, seinem/n Stellvertreter/n und anderen Mitgliedern des Rates, die aus den Reihen der Ratsmitglieder gewählt werden. Die Zahl der Ratsmitglieder beträgt je nach Bevölkerungszahl des Bezirks neun oder elf.

Der Rat bereitet Vorschläge und Unterlagen für die Sitzungen der Bezirksvertretung vor und sorgt für die Umsetzung der durch die Bezirksvertretung gefassten Beschlüsse. Er entscheidet auch über die gesetzlich geregelten Rechtshandlungen des Bezirks und beschließt über andere Angelegenheiten des eigenen Wirkungsbereiches des Bezirks, sofern sie nicht in die Zuständigkeit der Bezirksvertretung fallen.

Der **Bezirkshauptmann** wird von der Bezirksvertretung gewählt und vertritt den Bezirk nach außen. Seine Befugnisse sind gesetzlich geregelt. Der Bezirkshauptmann setzt die Ausführung eines Beschlusses des Rates aus, wenn er ihn für falsch hält. Der Bezirkshauptmann wird vom stellvertretenden Bezirkshauptmann vertreten. Die Bezirksvertretung kann auch mehrere Stellvertreter wählen.

Orgány kraje jsou:

- zastupitelstvo kraje
- rada kraje
- hejtman kraje
- krajský úřad
- zvláštní orgány kraje zřizované hejtmanem pro výkon přenesené působnosti, stanoví-li tak zákon

Zastupitelstvo může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory (obligatorní je výbor finanční, výbor kontrolní a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost). Rada zřizuje jako své iniciativní a poradní orgány komise.

Zastupitelstvo kraje – skládá se z 45 až 65 členů podle počtu obyvatel kraje. Zastupitelstvu je vyhrazeno zejména předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně, předkládat návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, má-li za to, že jsou v rozporu se zákonem, vydávat obecně závazné vyhlášky kraje, koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů a rozhodovat o majetkoprávních jednáních kraje vymezených zákonem.

Rada kraje – je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. Ve věcech přenesené působnosti může rozhodovat, jen pokud tak stanoví zákon.

Radu tvoří hejtman, náměstek (náměstci) hejtmana a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet členů rady činí devět nebo jedenáct dle počtu obyvatel kraje.

Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Dále rozhoduje o právních jednáních kraje vymezených zákonem. Rada zabezpečuje rozhodování v ostatních záležitostech patřících do samostatné působnosti kraje, pokud nepřísluší zastupitelstvu kraje.

Hejtman kraje – je volen zastupitelstvem kraje a zastupuje kraj navenek. Jeho pravomoce vymezuje zákon. Hejtman kraje pozastaví výkon usnesení rady kraje, má-li za to, že je usnesení nesprávné. Hejtmana zastupuje náměstek hejtmana. Zastupitelstvo kraje může zvolit více náměstků.

DIE BEZIRKE UND IHRE ORGANE

KRAJE A JEJICH ORGÁNY

Das **Bezirksamt** nimmt im Rahmen des eigenen Wirkungskreises Aufgaben wahr, die ihr von der Bezirksvertretung und dem Rat des Bezirks zugewiesen werden, und unterstützt die Arbeit der Ausschüsse und Kommissionen. Der Rat des Bezirks kann dem Bezirksamt nur im Rahmen der ihm gesetzlich zugewiesenen Zuständigkeiten Aufgaben übertragen.

Das Bezirksamt entscheidet in den gesetzlich vorgesehenen Fällen des eigenen Wirkungskreises selbstständig. Es erfüllt Aufgaben des übertragenen Wirkungskreises mit Ausnahme von Angelegenheiten, die durch Gesetz der Bezirksvertretung und dem Rat des Bezirks oder einem besonderen Organ übertragen wurden.

Das Bezirksamt kontrolliert die Ausübung des übertragenen Wirkungskreises durch die Gemeinden. Im übertragenen Wirkungskreis übt es die Aufsicht über den übertragenen Wirkungskreis der Gemeindeorgane aus (z. B. über die Rechtswidrigkeit von Verordnungen und Maßnahmen der Gemeinde im übertragenen Wirkungskreis).

Das Bezirksamt besteht aus einem dem Bezirkshauptmann unterstellten Direktor und dem Bezirksamt zugeordneten regionalen Mitarbeitern. Das Bezirksamt ist in Ressorts und Abteilungen unterteilt.

Krajský úřad – plní úkoly v samostatné působnosti, které mu uloží zastupitelstvo a rada kraje. Napomáhá činnosti výborů a komisí. Rada kraje může ukládat úkoly krajskému úřadu pouze v rozsahu své působnosti, které jí svěřuje zákon.

Krajský úřad rozhoduje v samostatné působnosti v případech stanovených zákonem. Krajský úřad vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu a radě kraje nebo zvláštnímu orgánu.

Krajský úřad provádí kontrolu výkonu přenesené působnosti obcí. V přenesené působnosti provádí dozor nad výkonem přenesené působnosti svěřené orgánům obcí (např. v případě rozporu nařízení a opatření orgánů obce v přenesené působnosti se zákonem).

Krajský úřad tvoří ředitel, který je odpovědný hejtmanovi, a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu. Krajský úřad se člení na odbory a oddělení.

DIE HAUPTSTADT PRAG

Der Status der Hauptstadt wird durch das Gesetz Nr. 131/2000 Slg. geregelt. Die Stadt Prag ist gleichzeitig Gemeinde, Bezirk und Hauptstadt der Tschechischen Republik. Sie ist in Stadtteile unterteilt. Die Organe der Hauptstadt Prag sind die Vertretung (55 bis 70 Mitglieder), der Rat (elf Mitglieder), der Oberbürgermeister, der Magistrat, besondere Organe und die Stadtpolizei. Der **Magistrat** besteht aus dem Direktor des Magistrats und anderen Mitarbeitern, die diesem Organ zugeordnet sind.

Die Stadt Prag regelt ihre internen Beziehungen, d. h. insbesondere das Verhältnis zwischen der Stadt und den Stadtteilen, auf der Grundlage des Gesetzes im Statut der Stadt Prag (allgemein verbindliche Satzung).

Soweit es Gesetz und Statut vorsehen, handeln die Stadtteile im eigenen Namen im Rechtsverkehr und tragen die sich daraus ergebende Verantwortung. Sie verfügen über einen eigenen Haushalt.

Ein Stadtteil wird von der Vertretung des Stadtteils verwaltet. Weitere Organe des Stadtteils sind der Rat des Stadtteils, der Bürgermeister des Stadtteils, das Stadtteilsamt und besondere Organe des Stadtteils.

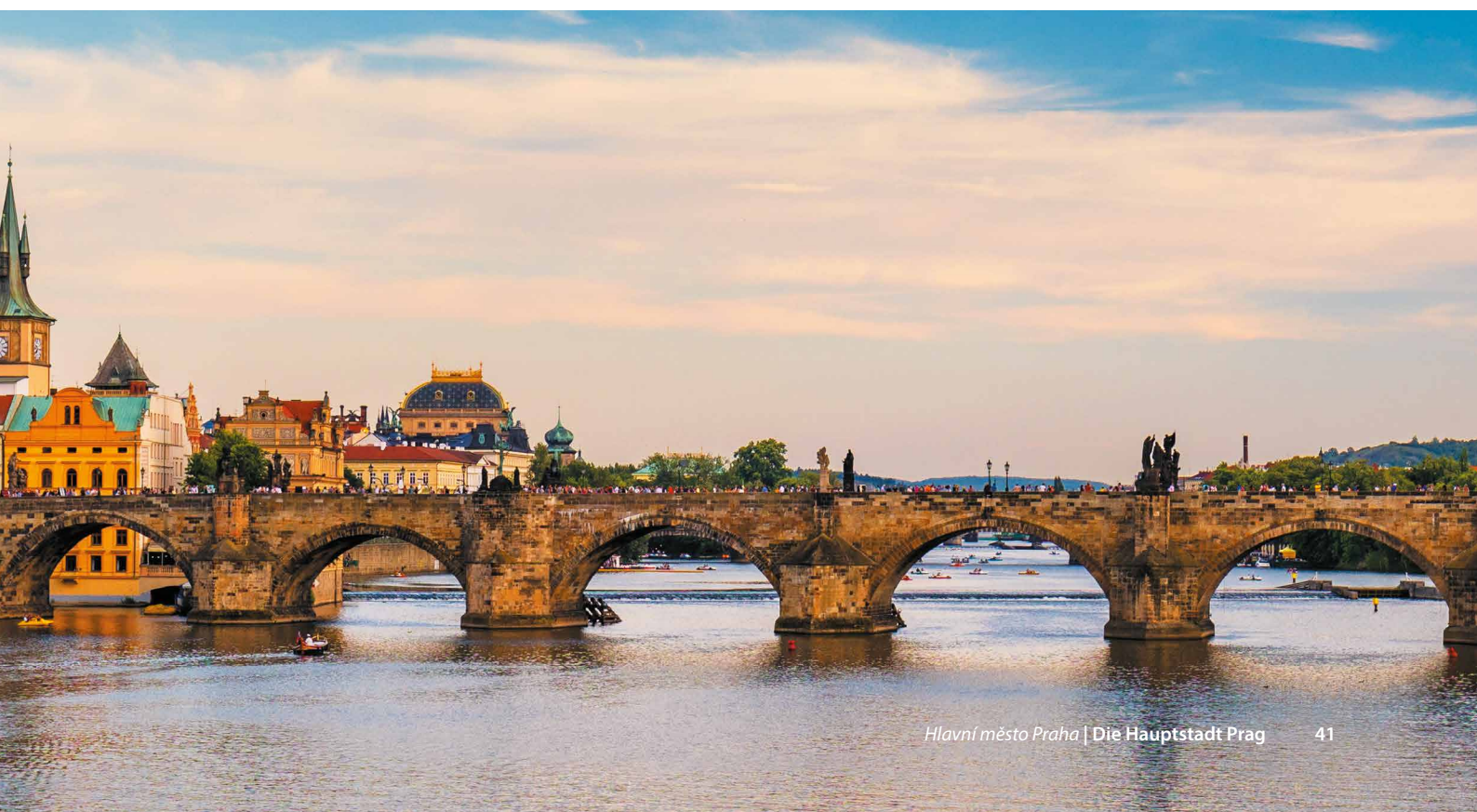
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Postavení hlavního města upravuje zákon č. 131/2000 Sb. Praha je současně obec, kraj a hlavní město České republiky. Člení se na městské části. Orgány hlavního města Prahy jsou: Zastupitelstvo hlavního města Prahy (má 55 až 70 členů), Rada hlavního města Prahy (má 11 členů), primátor hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy, zvláštní orgány hlavního města Prahy a Městská policie hlavního města Prahy. **Magistrát** tvoří ředitel Magistrátu a další zaměstnanci hlavního města Prahy zařazení do tohoto orgánu.

Praha upravuje své vnitřní poměry, tj. zejména vztah mezi městem a městskými částmi, na základě zákona ve Statutu hlavního města Prahy (obecně závazná vyhláška).

Městské části v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Mají vlastní rozpočet.

Městská část je spravována zastupitelstvem městské části. Dalšími orgány městské části jsou rada městské části, starosta městské části, úřad městské části a zvláštní orgány městské části.

HAUPTUNTERSCHIEDE

HLAVNÍ ROZDÍLY

SELBSTVERWALTUNG

SAMOSPRÁVA

STÄDTE MIT BESONDERER RECHTSSTELLUNG

MĚSTA SE ZVLÁŠTNÍM POSTAVENÍM

HAUPTSTADT

HLAVNÍ MĚSTO

ANZAHL DER BEZIRKE

POČET KRAJŮ

BÜRGERMEISTER

STAROSTA

RAT DER GEMEINDE

RADA OBCE

GEMEINDEAMT/-VERWALTUNG

OBECNÍ ÚŘAD

GEMEINDEVERTRETUNGSSITZUNGEN

ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE

TSCHECHISCHE REPUBLIK
ČESKÁ REPUBLIKA

FREISTAAT BAYERN
SVOBODNÝ STÁT BAVORSKO

Gemeinde, Bezirk
obec, kraj

Gemeinde, Landkreis und Bezirk
obec, okres, kraj

**Gemeinden mit beauftragtem Gemeindeamt,
Gemeinden mit erweitertem Wirkungsbereich,
Statutarstädte**
*obce s pověřeným obecním úřadem, obce s
rozšířenou působností, statutární města*

**kreisangehörige Gemeinden, kreisfreie Städte,
Große Kreisstädte**
*obce spadající pod určitý okres, obce nespádající
pod žádný okres, velká okresní města*

Stadtteile haben eigene Rechtspersönlichkeit
městské části mají právní osobnost

**Stadtteile haben keine eigene
Rechtspersönlichkeit**
městské části nemají právní osobnost

14

7

**wird von der Gemeindevertretung aus
ihren Reihen gewählt**
volen obecním zastupitelstvem ze svých řad

**wird direkt von den
Gemeindebürgern gewählt**
volen přímo občany obce

kollektives Exekutivorgan der Gemeinde
kolektivní výkonný orgán obce

im deutschen Recht nicht bekannt
německé právo nezná

Organ der Gemeinde
má postavení orgánu obce

kein Organ der Gemeinde
není orgánem obce

grundsätzlich öffentlich
v zásadě veřejné

öffentliche und nicht-öffentliche Teile
veřejné a neveřejné části

QUELLEN | ZDROJE:

Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, 5. aktualizované vydání, Aleš Čeněk s. r. o., Plzeň, 2013, ISBN 978-80-7380-423-7
Hendrych D. a kol., Správní právo. Obecná část., 9. vydání, Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2016, ISBN: 978-80-7400-624-1
Kadečka S., Právo obcí a krajů v České republice, 1. vydání, Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2003, ISBN 80-7179-794-4
Klíma, K. a kol., Praktikum českého ústavního práva, Vydavatelství a nakladatelství Pavel Čeněk s. r. o., Plzeň, 2009, ISBN 978-80-7380-173-1

DER ÖFFENTLICHE DIENST IN DER TSCHECHISCHEN REPUBLIK

VEŘEJNÁ SLUŽBA V ČESKÉ REPUBLICE

Die Verfassung der Tschechischen Republik (Art. 79 Abs. 2) bestimmt, dass „die Rechtsverhältnisse der Bediensteten der Ministerien und anderer Verwaltungsbehörden durch Gesetz bestimmt werden“.

Das entsprechende Gesetz ist das Gesetz gemäß Nr. 234/2014 Slg. (Gesetz über den Staatsdienst). Für die Beschäftigten der Selbstverwaltungskörperschaften (Gemeinden und Bezirke) gilt das Gesetz Nr. 312/2002 Slg. (Gesetz über die Beschäftigten der Gebietskörperschaften). Öffentliches Verwaltungswesen kann an tschechischen Hochschulen als selbstständiger Studiengang belegt werden.

Deshalb muss grundsätzlich zwischen den Bereichen der Staatsverwaltung und der Kommunalverwaltung unterschieden werden.

Für die Staatsbediensteten besteht ein **öffentlich-rechtliches Dienstverhältnis**.

Einstellungsvoraussetzung ist das Bestehen einer **Behördenprüfung**. Es gilt ein Streikverbot. Damit gibt es deutliche Ähnlichkeiten, aber auch Unterschiede zum deutschen Beamtenverhältnis. So kennt das tschechische Recht z. B. kein Dienstverhältnis auf Lebenszeit.

Im Gegensatz zu den Staatsbediensteten ist das Beschäftigungsverhältnis in der öffentlichen Verwaltung in den Gemeinden und Bezirken ausschließlich ein **Arbeitsverhältnis** auf Grundlage eines Arbeitsvertrages nach dem tschechischen **Arbeitsgesetzbuch**.

Ústava České republiky (čl. 79 odst. 2) stanoví, že „právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon“.

Tímto předpisem je zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě. Na úředníky územních samosprávných celků (obcí a krajů) se vztahuje zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků. Veřejnou správu lze studovat na českých vysokých školách jako samostatný obor.

Proto je třeba zásadně rozlišovat mezi oblastí státní správy a místní správy.

*Státní zaměstnanci jsou ve **služebním poměru**.*

*Předpokladem pro výkon jejich služby je složení **úřednické zkoušky**. Nepřísluší jim právo na stávkou. Mezi služebním poměrem dle českého a německého práva tak existují značné podobnosti, ale i odlišnosti. České právo např. nezná trvalý služební poměr.*

*Na rozdíl od státních úředníků je **pracovní poměr** zaměstnanců veřejné správy v obcích a krajích pracovním poměrem na základě pracovní smlouvy dle **zákoníku práce**.*

DIE AUSSPRACHE IM TSCHECHISCHEN [NUR AUF DEUTSCH]

VÝSLOVNOST V ČEŠTINĚ [POUZE V NĚMČINĚ]

BEMERKUNGEN

Das Tschechische hat fünf Vokale: **A, E** (gesprochen: ä), **I/Y** (gesprochen: i), **O** (gesprochen als offenes O wie in oft) und **U**. Nach D, T und N wird der Buchstabe I wie ji gesprochen.

Dazu kommen die Diphthonge **OU** (wie das englische shoulder), **EJ** (wie in Hey!) und **AJ** (dt. ei oder ai). **IE** wird im Tschechischen getrennt gesprochen: Marie [mari-e].

Das **H** wird im Tschechischen **immer** gesprochen: hlava [h-lawa] (Kopf); lhůta [l-huuta] (Frist).

ST, SP und **SK** werden getrennt gesprochen: studium [s-tudium], sport [s-port].

CH ist im Tschechischen EIN Buchstabe, folgt im Alphabet auf das **H** und wird stets als ch ausgesprochen (angesiedelt zwischen dem deutschen „Ich“-Laut und „Ach“-Laut).

ALPHABET

a, á
[a, aa]

b
[bä]

c
[tsä]

č
[tschä]

d
[dä]

d'
[djä]

e, é
[ä, ää]

ě
[jä]

f
[ef]

g
[gä]

h
[hä]

ch
[cha]

i, í
[i, ii]

j
[jä]

k
[ka]

l
[el]

m
[em]

n
[en]

ň
[enj]

o, ó
[o, oo wie in
oft, ooch!]

p
[pä]

q
[kvä]

r
[er]

ř
[ersch]

s
[es]

š
[esch]

t
[tä]

ť
[tjä]

u, ú/ů
[u, uu]

v
[wä]

w
[dwoite wä]

x
[iks]

y, ý
[ipsilon]

z
[set wie
in lesen]

ž
[schet wie
in Genie]

BEISPIELE

a	<u>a</u> dresa	[<u>a</u> dressa]	Adresse
á	pr <u>á</u> vo	[pra <u>a</u> wo]	Recht
aj	<u>faj</u> n	[<u>fai</u> n]	fein, gut, okay
b	<u>b</u> anka	[<u>b</u> anka]	Bank
c	<u>c</u> lo	[<u>ts</u> lo]	Zoll
č	<u>č</u> íslo	[<u>tschi</u> islo]	Zahl, Nummer
d	<u>d</u> oprava	[<u>d</u> oprawa]	Verkehr
d'	te <u>d'</u>	[te <u>dj</u>]	jetzt
e	<u>e</u> uro	[<u>ä</u> -uro]	Euro
é	jm <u>é</u> no	[jm <u>ä</u> no]	Name
ě	m <u>ě</u> na	[m <u>nj</u> ena]	Währung
ej	he <u>j</u> tman	[he <u>j</u> tman]	Bezirkshauptmann
f	<u>f</u> orma	[<u>f</u> orma]	Form
g	o <u>g</u> anizace	[o <u>g</u> anisatse]	Organisation
h	<u>h</u> ypotéka	[<u>h</u> ipotääka]	Hypothek
i	<u>i</u> nformace	[<u>i</u> nformatse]	Information
	po <u>d</u> nik	[po <u>d</u> njik]	Unternehmen
j	<u>j</u> ednat	[<u>j</u> ednat]	verhandeln
k	<u>k</u> raj	[<u>k</u> rai]	Bezirk
l	<u>l</u> hůta	[<u>l</u> -huuta]	Frist
m	<u>m</u> ěsto	[<u>m</u> njesto]	Stadt

n	<u>n</u>oviny	[<u>n</u>owiny]	Zeitung
ň	daň	[danj]	Steuer
o	<u>o</u>bec	[obets]	Gemeinde
ó	sezóna	[säsoona]	Saison
ou	<u>o</u>uze	[po-<u>u</u>se]	nur
p	<u>p</u>olicie	[politsi-e]	Polizei
q	<u>q</u>uash	[skwosch]	Squash
r	<u>r</u>eforma	[reforma]	Reform
ř	<u>ř</u>editel	[rschedjitel]	Direktor
s	<u>s</u>tát	[s-taat]	Staat
š	<u>š</u>kola	[schkola]	Schule
t	<u>t</u>elefon	[telefon]	Telefon
ť	pečetť	[pätschätj]	Siegel
u	<u>u</u>studium	[s-tudium]	Studium
ú	<u>ú</u>řad	[uurschad]	Amt
ů	lhůta	[l-huuta]	Frist
v	<u>v</u>láda	[wlaada]	Regierung
w	<u>w</u>ifi	[wifi]	WLAN
x	<u>x</u>ax	[faks]	Fax
y	<u>y</u>pobyt	[pobit]	Aufenthalt
z	<u>z</u>ákon	[saakon]	Gesetz
ž	<u>ž</u>ena	[schenna]	Frau

KOMMUNIKATIONSHILFE [NUR AUF DEUTSCH]

*KOMUNIKAČNÍ POMŮCKA
[POUZE V NĚMČINĚ]*

**ANREDE UND GRUSSFORMEL IN TSCHECHISCHER
GESCHÄFTSKORRESPONDENZ UND E-MAILS
SOWIE BEIM PERSÖNLICHEN KONTAKT**

ALLGEMEINES

Im Tschechischen werden Menschen, ob im Schriftverkehr oder mündlich, **mit dem 5. Fall (Vokativ) angesprochen**. Im Schriftverkehr gilt das auch für Institutionen. Für die Anrede werden die Substantive „**pán (Herr)**“ und „**paní (Frau)**“ verwendet. Das Wort „**slečna (Fräulein)**“ sollte durch das neutrale „**paní (Frau)**“ ersetzt werden. Im tschechischen Schriftverkehr wird übrigens wie im Deutschen (und im Gegensatz etwa zum Englischen) nach Anrede und Komma klein weitergeschrieben.

ANMERKUNG

Das Adjektiv „**vážený/vážená**“ (Singular, maskulin und feminin) und „**vážení/vážené**“ (Plural, maskulin und feminin), auf Deutsch „(Sehr) geehrte/r“, wird, ähnlich wie im Deutschen, nur in formeller Kommunikation verwendet und wurde daher nicht bei allen Beispielen angeführt. Mit Sternchen * gekennzeichnete Formen sind im Deutschen eher ungebräuchlich.

BEISPIELE

1. FALL

(Vážený) pan (+ Name)

(Vážená) paní (+ Name)

*(Vážené) dámy/
(vážení) pánové*

Klienti

Partneři

5. FALL (ANREDE)

(Vážený) pane (+ Name),

(Vážená) paní (+ Name),

*(Vážené) dámy
(vážení) pánové,*

Vážení klienti,

Vážení partneři,

ÜBERSETZUNG

(Sehr geehrter) Herr (+ Name),

(Sehr geehrte) Frau (+ Name),

**(Sehr geehrte)/
(Meine) Damen und Herren,**

***Sehr geehrte Kunden,**

***Sehr geehrte Partner,**

** Im Deutschen nicht gebräuchliche Formen*

Die heutzutage beim Schriftverkehr immer öfter verwendete Anrede „**Dobrý den**“ („Guten Tag“) ist umgangssprachlich und gilt im informellen Kontext bzw. wenn man den Angesprochenen gut kennt. Sie setzt sich allerdings immer mehr durch. „**Ahoj**“ („Hallo“) ist umgangssprachlich und nicht für den geschäftlichen Schriftverkehr geeignet.

DIE HIERARCHIE DER ANREDE

In Tschechien wird im Gegensatz zu Deutschland bei der schriftlichen und mündlichen Anrede **Wert auf Funktion oder Titel** des Gegenübers gelegt. Das ist ein Relikt der Habsburger Monarchie und ähnelt den Gepflogenheiten im heutigen Österreich. Bei der schriftlichen wie mündlichen Anrede gilt dabei folgende Hierarchie:

- a) **Erste Priorität** – noch vor dem akademischen Titel und dem Namen – **hat die berufliche Funktion** des Angesprochenen. **Auf die Funktion folgt kein Name!**

BEISPIELE

1. FALL

*Inspektor
Inspektorka*

*Jednatel
Jednatelka*

*Ministr
Ministryně*

*Notář
Notářka*

*Primátor
Primátorka*

*Předseda
Předsedkyně*

*Ředitel
Ředitelka*

*Sekretář/Tajemník
Sekretářka/Tajemnice*

*Soudce
Soudkyně*

*Starosta
Starostka*

*Učitel
Učitelka*

*Vedoucí
Vedoucí*

5. FALL (ANREDE)

*Pane inspektore,
Paní inspektorko,*

*Pane jednateli,
Paní jednatelko,*

*Pane ministře,
Paní ministryně,*

*Pane notáři,
Paní notářko,*

*Pane primátore,
Paní primátorko,*

*Pane předsedo,
Paní předsedkyně,*

*Pane řediteli,
Paní ředitelko,*

*Pane sekretáři/tajemníku,
Paní sekretářko/tajemnice,*

*Pane soudce,
Paní soudkyně,*

*Pane starosto,
Paní starostko,*

*Pane učiteli,
Paní učitelko,*

*Pane vedoucí,
Paní vedoucí,*

ÜBERSETZUNG

Herr Inspektor,
Frau Inspektorin,

*Herr Geschäftsführer,
*Frau Geschäftsführerin,

Herr Minister,
Frau Ministerin,

Herr Notar,
Frau Notarin,

Herr Oberbürgermeister,
Frau Oberbürgermeisterin,

Herr Vorsitzender,
Frau Vorsitzende,

Herr Direktor,
Frau Direktorin,

*Herr Sekretär,
*Frau Sekretärin,

Herr Richter,
Frau Richterin,

Herr Bürgermeister,
Frau Bürgermeisterin,

*Herr Lehrer,
*Frau Lehrerin,

*Herr (Abteilungs-)Leiter,
*Frau (Abteilungs-)Leiterin,

* Im Deutschen nicht gebräuchliche Formen

b) Ist die Funktion nicht bekannt, wird als **zweite Priorität** der **akademische Titel** verwendet. **Auf den Titel folgt kein Name!**

BEISPIELE

1. FALL	ABKÜRZUNG	5. FALL (ANREDE)	ÜBERSETZUNG
<i>Docent Docentka</i>	<i>Doc.</i>	<i>Pane docente, Paní docentko,</i>	*Herr Dozent, *Frau Dozentin,
<i>Doktor Doktorka</i>	<i>(s. Liste unten)</i>	<i>Pane doktore, Paní doktorko,</i>	Herr Doktor, Frau Doktor,
<i>Inženýr Inženýrka</i>	<i>Ing. Ing. arch. (Ingenieur der Architektur)</i>	<i>Pane inženýre, Paní inženýrko,</i>	*Herr Ingenieur, *Frau Ingenieurin,
<i>Magistr Magistra</i>	<i>Mgr. MgA. (Magister artium, Master of Arts)</i>	<i>Pane magistře, Paní magistro,</i>	*Herr Magister, *Frau Magister,
<i>Profesor Profesorka</i>	<i>Prof.</i>	<i>Pane profesore, Paní profesorko,</i>	Herr Professor, Frau Professorin,

** Im Deutschen nicht gebräuchliche Formen*

Bei Dokortiteln sind im Tschechischen folgende Abkürzungen geläufig:

- **MUDr.** (Doktor der Allgemeinmedizin)
- **MDDr.** (Doktor der Zahnmedizin)
- **MVDr.** (Doktor der Tiermedizin)
- **JUDr.** (Doktor der Rechtswissenschaft)
- **RNDr.** (Doktor der Naturwissenschaften)
- **PhDr.** (Doktor der Philosophie)
- **ThDr.** (Doktor der Theologie)
- **PharmDr.** (Doktor der Pharmazie)

Der Bachelor-Grad (Bc. bzw. BsA., Bachelor of Arts) wird bei der Anrede nicht verwendet.

Der Titel PaedDr. (Doktor der Pädagogik) wird nicht mehr vergeben.

Ausländische Titel (z. B. M. A., Ph. D.) erscheinen hinter dem Namen.

Bei der Reihenfolge wird der höhere Titel vor den niedrigeren gesetzt bzw. wird auf niedrigere Titel ganz verzichtet (nur „JUDr. Jan Novák“ statt „JUDr. Mgr. Jan Novák“).

- c) Sind weder Funktion noch akademischer Titel bekannt, wird **als dritte Priorität** mit dem **Familiennamen** angesprochen. Dabei ist zu beachten, dass im Tschechischen weibliche Familiennamen fast immer auf „-ová“ oder „-á“ enden. Dadurch erkennt man das Geschlecht des Kommunikationspartners selbst dann, wenn kein Vorname genannt wird.

BEISPIELE

1. FALL	5. FALL (ANREDE)	ÜBERSETZUNG
<i>Pan Urban Pani/Slečna Urbanová</i>	<i>Pane Urbane, Pani/Slečno Urbanová,</i>	Herr Urban, Frau Urban,
<i>Pan Havel Pani/Slečna Havlová</i>	<i>Pane Havle, Pani/Slečno Havlová,</i>	Herr Havel, Frau Havel,
<i>Pan Novák Pani/Slečna Nováková</i>	<i>Pane Nováku, Pani/Slečno Nováková,</i>	Herr Novák, Frau Novák,
<i>Pan Marek Pani/Slečna Marková</i>	<i>Pane Marku, Pani/Slečno Marková,</i>	Herr Marek, Frau Marek,
<i>Pan Kraus Pani/Slečna Krausová</i>	<i>Pane Krausi, Pani/Slečno Krausová,</i>	Herr Kraus, Frau Kraus,
<i>Pan Smetana Pani/Slečna Smetanová</i>	<i>Pane Smetano, Pani/Slečno Smetanová,</i>	Herr Smetana, Frau Smetana,
<i>Pan Černý Pani/Slečna Černá</i>	<i>Pane Černý, Pani/Slečno Černá,</i>	Herr Černý, Frau Černý,
<i>Pan Krejčí Pani/Slečna Krejčí/Krejčová</i>	<i>Pane Krejčí, Pani/Slečno Krejčí/Krejčová</i>	Herr Krejčí, Frau Krejčí,

In der Umgangssprache wird in der Anrede bei männlichen Familiennamen inzwischen weitgehend auf den 5. Fall verzichtet. Man sagt also „pane Marek“, „pane Smetana“, „pane Novák“ usw. Das gilt jedoch nicht für den Schriftverkehr oder den gepflegten mündlichen Gebrauch.

- d) Kennt man auch den Namen des Angesprochenen nicht, wird wie im Deutschen **die Formel** **„Sehr geehrte Damen und Herren“** – **„Vážené dámy, vážení pánové“** bzw. **„Sehr geehrter Herr“** – **„Vážený pane“** oder **„Sehr geehrte Dame“** – **„Vážená paní“** verwendet.

Häufig werden Brief oder E-Mail mit folgenden Grußformeln beendet:

TSCHECHISCH	ÜBERSETZUNG
<i>S pozdravem / S přátelským pozdravem</i>	Mit freundlichem Gruß/ Mit freundlichen Grüßen
<i>Se srdečnými pozdravy</i>	Mit herzlichen Grüßen
<i>S přáním hezkého dne</i>	Etwa: Wir wünschen Ihnen einen schönen Tag

Nach diesen Formeln wird kein Punkt gesetzt.

GRUSSFORMEL

ABSENDER & ANSCHRIFT

ALLGEMEINE BEMERKUNGEN

- Auf dem Umschlag steht der Absender in der linken oberen Ecke, die Anschrift des Empfängers im rechten unteren Viertel.
- Die Anschrift hat maximal sechs Zeilen und wird ohne Hervorhebungen mit einzeiligem Abstand geschrieben.
- Viele tschechische Häuser haben zwei durch einen Querstrich getrennte Hausnummern: an erster Stelle die sogenannte **Konskriptionsnummer**, ein Relikt der Habsburger Monarchie, und an zweiter die **Orientierungsnummer**, auch in Deutschland das gängige System.
- Tschechische Postleitzahlen sind fünfstellig; die letzten beiden Stellen werden durch einen Leerschritt abgesetzt.
- Werden natürliche Personen angeschrieben, tituliert man sie im offiziellen Schriftverkehr auch auf dem Umschlag vor dem Namen mit „Sehr geehrter Herr“ („Vážený pan“) bzw. „Sehr geehrte Frau“ („Vážená paní“).

ANSCHRIFT JURISTISCHER PERSONEN UND SONSTIGER INSTITUTIONEN

Es gilt folgende Struktur:

	BRIEF 1	BRIEF 2
ORGANISATION (z. B. Firma, Verein, Behörde)	<i>Latalo s. r. o.</i>	<i>Úřad práce Cheb</i>
ABTEILUNG BZW. BEREICH	<i>Zákaznický servis</i>	<i>Oddělení trhu práce</i>
TITEL/VOR- UND NACHNAME DES EMPFÄNGERS/TITEL	<i>Mgr. Eva Zemanová</i>	<i>Ing. Jan Novák, Ph. D.</i>
FUNKTION DES EMPFÄNGERS	<i>Vedoucí</i>	<i>Ředitel</i>
STRASSE UND HAUSNUMMER BZW. POSTFACH	<i>Pražská 4</i>	<i>Svobody 207/52</i>
POSTLEITZAHL UND ORT	<i>140 00 Praha 4</i>	<i>350 02 Cheb</i>
LAND	<i>ČESKÁ REPUBLIKA</i>	<i>ČESKÁ REPUBLIKA</i>

Brief 1 geht an die Leiterin des Kundenservices der Latalo GmbH Prag.

Brief 2 geht an den Direktor der Abteilung Arbeitsmarkt im Arbeitsamt Eger.

ANSCHRIFT NATÜRLICHER PERSONEN AM ARBEITSPLATZ

Es gilt folgende Struktur:

	BRIEF 1	BRIEF 2
ANREDE	<i>Vážený pan</i>	<i>Vážená paní</i>
TITEL/VOR- UND NACHNAME DES EMPFÄNGERS (Titel)	<i>MUDr. Petr Čech, Ph.D.</i>	<i>Helena Suchá</i>
ORGANISATION (z. B. Firma, Verein, Behörde)	<i>Karlovarská krajská nemocnice a. s.</i>	<i>Městský úřad Ostrov</i>
STRASSE UND HAUSNUMMER BZW. POSTFACH	<i>Bezručova 1190/19</i>	<i>Jáchymovská 1</i>
POSTLEITZAHL UND ORT	<i>360 01 Karlovy Vary</i>	<i>363 01 Ostrov nad Ohří</i>
LAND	<i>ČESKÁ REPUBLIKA</i>	<i>ČESKÁ REPUBLIKA</i>

Brief 1 geht an Dr. Petr Čech am Krankenhaus in Karlsbad.

Brief 2 geht an Frau Helena Suchá am Stadtamt Ostrov an der Eger.

QUELLEN | ZDROJE:

Internetová jazyková příručka [online] (2008–2020). Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. Cit. 4. 1. 2021. <https://prirucka.ujc.cas.cz>, Kapitel Oslovení a závěrečný pozdrav; Alena Kocourková, Irena Hochová, Písemná a elektronická komunikace pro střední školy, úřady a veřejnost, EDUKO nakladatelství, s. r. o., Praha 2016

DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERVERZEICHNIS

NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK

Das Wörterverzeichnis mit praxisrelevanten Begriffen ist nicht alphabetisch, sondern nach Themen geordnet und innerhalb der Hauptthemen nach Tätigkeitsmerkmalen untergliedert.

Slovník obsahuje pojmy důležité pro praxi, které jsou dále tematicky rozříděny. V rámci vymezených témat nejsou slova řazena abecedně, ale podle souvislosti s určitou činností.

ERLÄUTERUNG ZUM SCHRIFTBILD VYSVĚTLENÍ PÍSMĀ

Gebräuchlicher Fachbegriff | Běžný odborný výraz

**„Wörtliche Übersetzung“ [nur in der tschechischen Spalte] |
„Doslovný překlad“ [jen v českém sloupci]**

Erläuterung | Vysvětlení

ALLGEMEINE VERWALTUNGSBEGRIFFE, ORDNUNGSWIDRIGKEITEN OBECNÉ POJMY SPRÁVNÍHO PRÁVA, PŘESTUPKY

Rechtsstaat

Allgemeines Verwaltungsrecht

Besonderes Verwaltungsrecht

Verwaltungsverfahrenrecht

Verwaltungsverfahren

Eingriffsverwaltung

Entscheidung schränkt Grundrecht ein

Leistungsverwaltung

Entscheidung gewährt eine Geld- oder Sachleistung oder lehnt sie ab

Planungsverwaltung

Verwaltung bereitet Planungen vor und entscheidet über sie, wichtigste Anforderung an die Entscheidung ist die Abwägung der Kriterien

Verwaltungsvorschrift

innerdienstliche Weisung

Gesetzmäßigkeit der Verwaltung

Vorrang des Gesetzes

vor anderen Rechtsnormen

Vorbehalt des Gesetzes

Sachverhalt

Tatbestandsmerkmal

Rechtsfolge

Ermessen

Selbstbindung der Verwaltung

in gleichen Fällen gleich entscheiden, Einschränkung des Ermessens

Verhältnismäßigkeit

právní stát

obecná část správního práva

zvláštní část správního práva

správní právo procesní

správní řízení

veřejná správa vrchnostenská

rozhodnutím omezuje základní práva a svobody

veřejná správa pečovatelská

rozhodnutím poskytuje peněžní nebo věcné plnění nebo žádost o ně zamítá

veřejná správa „plánující“

správa připravuje budoucí změny (plány) a rozhoduje o nich, nejdůležitějším při rozhodování je zvážení kritérií

vnitřní předpis ve veřejné správě

interní (závazný) pokyn

zásada legality veřejné správy

přednost zákona

před jinými právními normami

výhrada zákona

týká se zásahu veřejné správy

skutkový stav věci, skutkový děj

znak skutkové podstaty

právní následek

(správní) uvážení

„vázanost veřejné správy předchozím vlastním postupem“

ve stejných případech stejně rozhodovat, omezení (správního) uvážení

přiměřenost

bürgernahes Verwaltungshandeln

Grundsatz, nach dem das Verwaltungspersonal im Verfahren und bei der Entscheidung die Interessen der Bürger so weit wie rechtlich möglich berücksichtigen soll (Adressatenorientierung)

„výkon veřejné správy blízký občanům“

zásada, podle které mají pracovníci veřejné správy v řízení a při rozhodování maximálně přihlížet k zájmům občanů, jak jim to právo jen umožňuje (orientace na adresáta)

Behörde; Amt

úřad

úřad často ve smyslu organizační složky úřadu

Zuständigkeit

příslušnost

persönliche Befangenheit

osobní podjatost

Amtssprache

úřední jazyk

Untersuchungsgrundsatz

vyhledávací zásada

Anhörung

vyjádření účastníka

Akteneinsicht

nahlédnutí popř. nahlížení do spisu

Geheimhaltung

zachování tajemství, zachování v tajnosti, zachování mlčenlivosti

Verwaltungsakt

správní akt, správní rozhodnutí

Einzelfallregelung

Definitionsmerkmal des Begriffs Verwaltungsakt

„vztahuje se na konkrétní věc a konkrétní osobu“

jeden ze znaků správního aktu

Allgemeinverfügung

opatření obecné povahy

Außenwirkung

Definitionsmerkmal des Begriffs Verwaltungsakt

působení navenek

jeden ze znaků správního aktu

belastender Verwaltungsakt

„správní akt k tíži“

v neprospěch adresáta

begünstigender Verwaltungsakt

„správní akt ve prospěch adresáta“

Verwaltungsakt mit Doppelwirkung

sowohl begünstigende als auch belastende Wirkung, z. B. Baugenehmigung für Wohnhaus mit der Verpflichtung, für den Ausbau der Straße einen Grundstücksteil abzugeben

„správní akt s dvojím účinkem“

je ve prospěch a zároveň i k tíži dotčeného, např. stavební povolení na stavbu pro bydlení s povinností převést část pozemku za účelem výstavby silnice

Verwaltungsakt mit Drittwirkung

begünstigende Wirkung für den Betroffenen und belastende für einen Dritten, z. B. Baugenehmigung mit Beschränkungen für den Nachbarn und umgekehrt

„správní akt s účinkem na třetí osobu“

je ve prospěch dotčeného, ale současně k tíži třetí osoby, např. stavební povolení, které omezuje práva sousedů (nebo opačně – k tíži dotčeného a ve prospěch třetí osoby)

Bescheid

výměr

Tenor**Nebenbestimmung**

ergänzende Regelung zum Verwaltungsakt, z. B. Befristung, Bedingung, Auflage

Befristung**Bedingung****Auflage**

Nebenbestimmung des Verwaltungsaktes

Anordnung der sofortigen Vollziehung

Behörde kann Verwaltungsakt sofort vollziehen, Rechtsbehelf hat keine aufschiebende Wirkung

Vollstreckungsandrohung

Verwaltungsakt, der die Vollstreckung einleitet

Verwaltungskosten

Oberbegriff für Gebühren und Auslagen

Gebühr**Auslagen****Rechtsbehelfsbelehrung****Bekanntgabe****Zustellung****Bestandskraft**

Verwaltungsakt ist nicht mehr mit Rechtsbehelfen anfechtbar

Zwangsgeld**Ersatzvornahme****Planfeststellungsverfahren**

wird bei großen Bauvorhaben durchgeführt, alle betroffenen Rechtsbereiche werden einbezogen, es wird nur eine einzige Genehmigung erteilt, die alle anderen enthält oder ersetzt

výrok rozhodnutí**vedlejší ustanovení správního rozhodnutí**

doplnění či upřesnění výroku, např. časová doložka, podmínka, příkaz

časová doložka, časové omezení**podmínka****příkaz**

vedlejší ustanovení správního rozhodnutí

„nařízení okamžitého výkonu“

úřad může správní akt okamžitě vykonat, opravný prostředek nemá odkladný účinek

„pohrůžka exekucí“

správní akt zahajující výkon rozhodnutí (exekuce)

náklady správního řízení

zahrnuje poplatky a ostatní náklady řízení

poplatek**výdaje, výlohy****poučení o opravném prostředku****oznámení****doručení****právní moc**

správní akt již nelze napadnout opravnými prostředky

donucovací pokuta**náhradní výkon****„řízení o přípravě a schvalování plánu“**

je vedeno ohledně velkých stavebních záměrů, všechny dotčené právní oblasti jsou zahrnuté, úřad udělí jediné povolení, které všechna ostatní obsahuje nebo nahrazuje

rechtswidriger Verwaltungsakt**formeller Fehler****materieller Fehler****nezákonný správní akt****formální vada****materiální vada**

Anfechtbarkeit	napadnutelnost
Rücknahme <i>eines rechtswidrigen Verwaltungsaktes</i>	zpětvzetí <i>nezákonného správního aktu</i>
Widerruf <i>eines rechtmäßigen Verwaltungsaktes</i>	zrušení <i>zákonného správního aktu</i>
Aufsichtsbeschwerde	stížnost u dozorového orgánu
Dienstaufsichtsbeschwerde	stížnost ohledně porušení služební povinnosti u dozorového orgánu
Widerspruchsverfahren	řízení o podaném odporu
Widerspruchsbescheid	rozhodnutí o odporu
aufschiebende Wirkung <i>eines Rechtsbehelfs</i>	odkladný účinek <i>opravného prostředku</i>
Verwaltungsgericht	správní soud
Anfechtungsklage <i>wegen Aufhebung eines Verwaltungsakts</i>	odpůrčí žaloba <i>na zrušení správního aktu</i>
Verpflichtungsklage	žaloba na splnění povinnosti
Antrag auf Wiederherstellung der aufschiebenden Wirkung an das Gericht	„návrh k soudu na obnovu odkladného účinku“
einstweilige Anordnung <i>vorläufiger Rechtsschutz</i>	předběžné, prozatímní rozhodnutí soudu <i>předběžná právní ochrana</i>
Normenkontrolle	soudní přezkum zákonnosti právních norem
Berufung	odvolání

Ordnungswidrigkeit	přestupek
Handeln	jednání
Unterlassen	opomenutí
Ahndung	potrestání
Geldbuße	pokuta
Bußgeldbescheid	rozhodnutí o uložení pokuty
Vorsatz	úmysl
Fahrlässigkeit	nedbalost
Einziehung von Gegenständen	zabrání věcí
Verjährung	promlčení
Verwarnung	výstraha
Einspruch	námítka, odpor

ELEKTRONISCHE (DIGITALE) VERWALTUNG, EGOVERNMENT, DATENSCHUTZ *ELEKTRONICKÁ (DIGITÁLNÍ) SPRÁVA, EGOVERNMENT, OCHRANA ÚDAJŮ*

elektronische (digitale) Verwaltung	elektronická (digitální) správa
E-Government	eGovernment, elektronická podpora veřejné správy
Portalverbund	„sdružený portál“
elektronische Behördendienste	elektronické služby veřejné správy
sichere elektronische Kommunikation	bezpečná elektronická komunikace
automatisiertes Verfahren	automatizovaný postup
elektronisches (digitales) Verwaltungsverfahren	elektronické (digitální) správní řízení
Verwaltungsportal	správní portál
Verfügbarkeit	dostupnost
Prozessmanagement	řízení procesů
elektronisches (digitales) Dokument	elektronický dokument
Dokumentenlebenszyklus	životní cyklus dokumentu
Dokumentenmanagementsystem	system správy dokumentů
Versionierung von Dokumenten	verzování (správa verzí) dokumentů
elektronische Formulare	elektronické formuláře
Schriftformäquivalent	ekvivalent písemné formy
elektronischer (digitaler) Antrag	elektronická (digitální) žádost, elektronický návrh
elektronische Identifizierung, Online-Identifizierung	elektronická identifikace, online identifikace
elektronischer Identitätsnachweis	elektronický doklad totožnosti
elektronischer Zeitstempel	elektronické časové razítko
Zugangseröffnung	otevření popř. umožnění příchodu elektronických zpráv
elektronische Aktenführung	elektronické (digitální) vedení spisu
Akteneinsicht	nahlédnutí popř. nahlížení do spisu
Barrierefreiheit	bezbariérovost
elektronisches Siegel	elektronická pečeť

elektronische Bekanntmachung	elektronické oznámení, vyhlášení, uveřejnění
elektronischer Zustelldienst	služba elektronického doručování
elektronische (digitale) Signatur	elektronický (digitální) podpis
fortgeschrittene elektronische Signatur	zaručený elektronický podpis
qualifizierte elektronische Signatur	kvalifikovaný elektronický podpis
Fernsignatur	podpis na dálku
elektronische Archivierung	elektronická archivace

Daten	údaje, data
personenbezogene Daten	osobní údaje
Datei	soubor (dat)
Datenzugang	přístup k údajům
Authentizität	pravost
Dateneingabe	zadání údajů
Datenerfassung	shromažďování údajů
Videoüberwachung	kamerové sledování
Datenverschlüsselung	šifrování dat
Anonymisierung	anonymizace
Pseudonymisierung	pseudonymizace
Datenminimierung	minimalizace údajů nebo dat
Datenbank	databanka
Metadaten	metadata
Datenverarbeitung	zpracování údajů
Datenspeicherung	ukládání údajů
Datenauswertung	vyhodnocování údajů
Datenübertragbarkeit	přenositelnost údajů nebo dat
Datenübermittlung	přenos údajů
Transaktion	transakce
Datensicherung	zabezpečení údajů
Datensicherheit	bezpečnost údajů
Löschung von Daten	výmaz údajů

Datenschutz-Grundverordnung (DSGVO)	obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)
--	--

Datenschutz	ochrana údajů
Einwilligung in die Datenverarbeitung	souhlas se zpracováním údajů
Vertraulichkeit	důvěrnost
Datengeheimnis	údaje chráněné tajemstvím, utajení údajů
Zweckbindung	vázání na účel, účelové omezení
Informationssicherheit	informační bezpečnost
Informationssicherheitskonzept	koncept informační bezpečnosti
Speicherbegrenzung	omezení doby pro uložení údajů
Verarbeitungsverzeichnis	seznam zpracování dat nebo údajů
Widerspruchsrecht	právo vznést námitku
Datenschutzbeauftragter, Datenschutzbeauftragte	pověřenec odpovědný, pověřenkyně odpovědná za ochranu osobních údajů
Breitband-Infrastruktur	širokopásmová infrastruktura
Künstliche Intelligenz (KI)	umělá inteligence
Bürgerkonto	„občanský účet“ služba občanům a podnikatelům, kteří mohou prostřednictvím svého účtu využívat online služeb nabízených německými úřady
De-Mail	De-Mail služba poskytovaná státem (v Německu), prostřednictvím které mohou občané, podnikatelé i úřady bezpečně komunikovat, je založena na principu e-mailové pošty
elektronische Vertrauensdienste (qualifizierter) Vertrauensdiensteanbieter	elektronické služby vytvářející důvěru (kvalifikovaný) poskytovatel služeb vytvářejících důvěru
elektronische Rechnung	elektronický účet
elektronische Zahlungsüberweisung	elektronický (bankovní) převod platby
ersetzendes Scannen	nahrazování papírových dokumentů jejich elektronickou podobou pomocí skenování, papírové dokumenty jsou následně ničeny
Zertifikat	certifikát
Zertifizierung eines Informationssystems	atestace informačního systému
XÖV-Standard	XML standard ve veřejné správě
Zwei-Faktor-Authentifizierung	dvoufaktorové (dvoufázové) ověření

KOMMUNALE VERWALTUNG KOMUNÁLNÍ SPRÁVA

Selbstverwaltung

Gemeindeordnung

Name des förmlichen Kommunalgesetzes, die Gemeinde und deren Organisation betreffend

Landkreisordnung

Name des förmlichen Kommunalgesetzes, die Landkreise und deren Organisation betreffend

Kommunalrecht

juristische Person

des öffentlichen Rechts

Träger von Rechten und Pflichten, zu unterscheiden sind Körperschaften, Anstalten und Stiftungen

Gebietskörperschaft

Gemeinde, Landkreis, Bezirk

Gemeinde

Markt

die historische Bezeichnung einer Gemeinde mit Marktrecht

Stadt

Bürgermeister, Bürgermeisterin

berufsmäßiger (erster) Bürgermeister

ehrenamtlicher (erster) Bürgermeister

stellvertretender (zweiter)

Bürgermeister

Oberbürgermeister,

Oberbürgermeisterin

Bürgermeister, Bürgermeisterin von kreisfreien Städten und von Großen Kreisstädten

Gemeinderat, Stadtrat

Kollektivorgan der Gemeinde, vergleichbar mit der „Gemeindevertretung“ im tschechischen Recht

samospráva

„obecní řád“

název komunálního zákona (přijátého parlamentem), který se vztahuje na obce a její organizaci, srovnatelný s českým zákonem o obcích

„okresní řád“

název komunálního zákona (přijátého parlamentem), který se vztahuje na okresy a jejich organizaci

komunální právo

právnícká osoba veřejného práva

je nositelem práv a povinností, rozlišují se veřejnoprávní korporace, ústavy veřejného práva a veřejnoprávní nadace

územní veřejnoprávní korporace

obec, okres, kraj

obec

městys

historické označení obce s trhovými právy

město

starosta, starostka

uvolněný starosta

neuvolněný starosta

místostarosta

vrchní starosta, vrchní starostka;

primátor, primátorka

starosta, starostka měst v Bavorsku označovaných jako „kreisfreie Städte“ a „Große Kreisstädte“

„obecní rada, městská rada“

kolektivní orgán obce, srovnatelný s českým zastupitelstvem obce/města

Gemeinderatsmitglied**Landkreis**

Gebietskörperschaft

Landratsamt

Doppelbehörde: Behörde des Landkreises und untere staatliche Behörde (insofern vergleichbar mit den ehemaligen tschechischen Kreisämtern)

Landrat, Landrätin

Doppelbehörde: Leiter, Leiterin des Landratsamtes und Vorsitzender, Vorsitzende des Kreistags

**Stellvertretender Landrat,
Stellvertretende Landrätin****Kreistag****Bezirk**

Gebietskörperschaft

Bezirkstag**Bezirkstagspräsident,
Bezirkstagspräsidentin****člen/členka „obecní rady“**

zastupitelstva obce/města v Česku

„okres“

územní veřejnoprávní korporace

„okresní úřad“

dvojí úřad: úřad okresu jako územní samosprávy a nižší orgán státní správy s místní působností pro jednotlivý okres (z tohoto hlediska srovnatelný s bývalým okresním úřadem v Česku)

„zemský rada, zemská radová“

dvojí úřad: vedoucí okresního úřadu a předseda, předsedkyně zastupitelstva okresu

**„zástupce, zástupkyně zemského rady
popř. zemské radové“**

zastupitelstvo okresu

„kraj“

územní veřejnoprávní korporace

zastupitelstvo kraje

**předseda, předsedkyně
zastupitelstva kraje**

Einwohner, Einwohnerin

obyvatel, obyvatelka

Bürger, Bürgerin

občan, občanka

Gebiet

oblast, území

rechtsfähig

**„způsobilý mít práva a povinnosti“,
mít právní osobnost**

Dienstsiegel

úřední pečeť, úřední razítko

Gemeindewappen

obecní znak

kreisangehörige Gemeinde

„obec spadající pod určitý okres“

Gemeinde ist Teil des Kreisgebiets, alle staatlichen Aufgaben der unteren staatlichen Behörde (z. B. Baugenehmigungen) werden für sie vom Landratsamt wahrgenommen, Aufsicht führt das Landratsamt

obec se nachází na území okresu, veškeré úkoly nižší státní správy (např. stavební povolení) pro ni vyřizuje okresní úřad, dozor vykonává okresní úřad

kreisfreie Stadt

Stadt ist nicht Teil eines Kreisgebiets, sie erledigt in ihrem Gebiet die Aufgaben einer unteren staatlichen Behörde (die sonst das Landratsamt erledigen würde) als übertragene Aufgaben, Aufsicht führt die Bezirksregierung, bis zu einem gewissen Grad vergleichbar mit „statutární město“ in Tschechien

eigene Aufgaben

übertragene Aufgaben

Aufgaben der unteren staatlichen Verwaltungsbehörde, z. B. Landratsamt

(Bezirks-)Regierung

mittlere staatliche Behörde mit örtlicher Zuständigkeit für den jeweiligen Regierungsbezirk

Regierungsbezirk

Regierungspräsident, Regierungspräsidentin

Große Kreisstadt

kreisangehörig, erfüllt teilweise Aufgaben der unteren staatlichen Behörde als übertragene Aufgaben, in bestimmten Fällen vergleichbar mit Gemeinde mit erweiterter Zuständigkeit in Tschechien

Grundsatz der Gesetzmäßigkeit der Verwaltung

Bürgerversammlung

muss einmal jährlich als Versammlung aller Gemeindebürger stattfinden

Bürgerbegehren

muss von einem bestimmten Anteil von Wahlberechtigten unterzeichnet werden

Bürgerentscheid

Bürger entscheiden über bestimmte Angelegenheiten mit Bindung für die Gemeinde

„město nespádající pod žádný okres“

není součástí území žádného okresu, vyřizuje na svém území úkoly nižšího úřadu státní správy (které by jinak plnil okresní úřad) i úkoly v přenesené působnosti, dozor vykonává „krajská vláda“, do určité míry srovnatelné se statutárním městem v Česku

„úkoly v oblasti samostatné působnosti“

„úkoly v oblasti přenesené působnosti“

„úkoly nižšího orgánu státní správy“
např. okresní úřad

„krajská vláda“

státní orgán středního organizačního stupně s místní příslušností pro území daného vládního kraje

vládní kraj

územněsprávní jednotka, není veřejnoprávní korporací

„vládní prezident, vládní prezidentka“, vedoucí krajské vlády

„velké okresní město“

spadá pod určitý okres, vyřizuje částečně úkoly nižšího orgánu státní správy i úkoly v přenesené působnosti, částečně srovnatelné s obcí s rozšířenou působností v Česku

„zásada zákonnosti výkonu veřejné správy“

shromáždění občanů

musí se konat jednou za rok jako shromáždění všech občanů obce

„návrh občanů na konání místního referenda“

musí jej podepsat určitý počet oprávněných voličů

místní referendum

rozhodnutí občanů o určitých záležitostech – pro obec závazné

Ortsrecht <i>Oberbegriff für Rechtsnormen, die die Gemeinde erlässt (Satzung, Verordnung)</i>	„místní právo“ <i>pojem zahrnující právní předpisy, které vydává obec v samostatné i přenesené působnosti (vyhláška, nařízení)</i>
Satzung	obecně závazná vyhláška
Verordnung	nařízení
Dienstherr <i>juristische Person des öffentlichen Rechts, die Beamte einstellt</i>	„služební úřad“, zaměstnavatel <i>právnícká osoba veřejného práva, která zaměstnává státní nebo komunální úředníky</i>
Arbeitgeber <i>juristische Person des öffentlichen oder privaten Rechts, die Beschäftigte aufgrund eines privatrechtlichen Arbeitsvertrags im öffentlichen Dienst einstellt</i>	zaměstnavatel <i>právnícká osoba veřejného nebo soukromého práva, která zaměstnává zaměstnance ve veřejné službě na základě soukromoprávní pracovní smlouvy</i>
Beamter, Beamtin	(státní nebo komunální) úředník, úřednice
Beamtenrecht	„právo o veřejné službě“ <i>státních úředníků i úředníků územní samosprávy</i>
Beschäftigter, Beschäftigte	zaměstnanec, zaměstnankyně <i>ve veřejné službě</i>
Arbeitsrecht	pracovní právo
Tarifvertrag	kolektivní smlouva
Ausbildung	vzdělávání
Fortbildung	další vzdělávání, zvyšování kvalifikace
Behördenleiter, Behördenleiterin	vedoucí úřadu
berufsmäßiges Mitglied	uvolněný člen, uvolněná členka <i>má nárok na odměnu, vykonává funkci na „plný úvazek“</i>
ehrenamtliches Mitglied	neuvolněný člen, neuvolněná členka <i>nemá nárok na odměnu, vykonává funkci v souběhu se svým zaměstnáním</i>
Verwaltungsgemeinschaft <i>Körperschaft des öffentlichen Rechts, Zusammenschluss von benachbarten Gemeinden zum Zwecke gemeinsamer Verwaltung</i>	„správní společenství“ <i>korporace veřejného práva, svazek sousedících obcí založený za účelem společné správy</i>

Zweckverband

*Körperschaft des öffentlichen Rechts,
Zusammenschluss von Gebietskörper-
schaften zur gemeinsamen Erledigung
bestimmter Aufgaben*

Partnergemeinde**Geschäftsordnung****Fraktion****Ausschuss****Stimmrecht****persönliche Beteiligung (Befangenheit)****„účelový svazek“**

*korporace veřejného práva, svazek územ-
ních veřejnoprávních korporací založený za
účelem společného plnění určitých úkolů*

partnerská obec**jednací řád****frakce****výbor****hlasovací právo****podjatost z důvodu střetu zájmů****öffentliche Einrichtung****Anschlusszwang**

*zur Einrichtung einer Gemeinde
(z. B. Abwasserbeseitigung)*

Benutzungszwang

*der Einrichtung einer Gemeinde
(z. B. Wasserversorgung)*

Hauptamt

*Bezeichnung einer Abteilung bzw.
eines Sachgebietes*

Geschäftsleitung

Bezeichnung einer Abteilung

Presseamt, Öffentlichkeitsarbeit**Personalamt, Personalabteilung****Kämmerei, Finanzverwaltung**

Bezeichnung einer Abteilung

Gemeinde-, Stadtkasse

Bezeichnung einer Abteilung

Steueramt

Bezeichnung einer Abteilung

Rechtsamt

Bezeichnung einer Abteilung

Einwohnermeldeamt

*wo ständiger und vorübergehender
Aufenthalt gemeldet wird*

Standesamt**veřejné zařízení****povinné napojení**

na zařízení obce (např. na kanalizaci)

povinné užívání

zařízení obce (např. vodovodu)

**„odbor kanceláře vedení úřadu“,
organizační odbor****odbor/oddělení kanceláře tajemníka****tiskový odbor, oddělení komunikace a
vnějších vztahů****personální oddělení****odbor finanční****pokladna obce/města**

označení oddělení/odboru

úsek místních poplatků a daní**právní odbor****ohlašovna**

*kde se ohlašuje místo trvalého a přechodného
pobytu*

matrika, matriční úřad

Planungsamt <i>Bezeichnung einer Abteilung</i>	oddělení plánování rozvoje obce
Bauaufsichtsamt	stavební úřad
Hochbauamt	odbor pozemního stavitelství
Tiefbauamt	odbor inženýrského stavitelství
Bürgerzentrum	odbor občanských věcí, kontaktní/ informační centrum pro občany
<hr/>	
Daseinsvorsorge <i>in Tschechien zum großen Teil Aufgaben- gebiet der technischen Dienste</i>	„služby obecného zájmu“ <i>z velké části oblast činnosti technických služeb v Česku</i>
Pflichtaufgabe <i>z. B. Wasserversorgung, Feuerwehr</i>	právní povinnost obce <i>např. zásobování vodou, požární ochrana</i>
freiwillige Aufgabe	dobrovolný úkol uložený obci „obecním řádem“
Wasserversorgung	zásobování vodou
Abwasserbeseitigung	odvádění odpadních vod
Kläranlage	čistírna odpadních vod
Abfallentsorgung	likvidace odpadu
öffentlicher Personennahverkehr	místní veřejná hromadná doprava
Widmung	„věnování“ věci k veřejnému užívání
Gemeinde-, Stadtwerke	„právnícká osoba založená obcí nebo městem zabezpečující technické služby“
Eigenbetrieb einer Gemeinde/Stadt <i>ohne eigene Rechtspersönlichkeit</i>	„obecní nebo městský podnik“ <i>který nemá právní osobnost, srovnatelný s organizační složkou obce</i>
juristische Person des Privatrechts	právnícká osoba soukromého práva
Kommunalaufsicht	dozor nad obcemi
Rechtsaufsicht <i>nur Prüfung der Rechtmäßigkeit</i>	„dozor nad samostatnou působností obce“ <i>dozoruje se pouze dodržování práva</i>
Fachaufsicht	„dozor nad přenesenou působností obce“
<hr/>	
Finanzwirtschaft	finanční hospodářství
Haushaltsplan	rozpočet

Verwaltungshaushalt

Vermögenshaushalt

Einnahmen

Ausgaben

Steuern

Gewerbsteuer

Gewerbetreibende müssen an die Gemeinde eine örtliche Steuer zahlen, die nach ihrem Gewinn bemessen wird, Einnahme der Gemeinde

Grundsteuer

vergleichbar mit der Immobiliensteuer in Tschechien

Finanzausgleich

Schlüsselzuweisungen

Beiträge

Gebühren

Kredite

Finanzplan

Jahresrechnung

Rücklage

Rechnungsprüfung

Ausschreibung

„správni rozpočet“

běžný rozpočet obce

„majetkový rozpočet“

kapitálový rozpočet obce

příjmy

výdaje

daně

živnostenská daň

živnostníci musí obci platit místní daň, která se vyměřuje podle jejich zisku, jedná se o příjem obce

„pozemková daň“

srovnatelná s daní z nemovitých věcí v Česku

„finanční vyrovnání“

rozdělení prostředků např. mezi obce daného státu

„finanční prostředky přidělované obcím podle stanoveného klíče“

příspěvky

poplatky

úvěry

finanční plán

(roční) účetní závěrka

finanční rezerva, rezervní fond

revize účtů, audit

zadávací řízení

BAUVERWALTUNG

SPRÁVA V OBLASTI STAVEBNÍHO PRÁVA

Planungshoheit	„výsostné právo obcí na územně plánovací činnost na jejich území“ <i>ústavně garantované</i>
Bauleitplanung	územní plánování
Bauleitplan	územní plán
Flächennutzungsplan <i>betrifft das gesamte Gemeindegebiet</i>	plán využití území <i>týká se celého území obce, jde o přípravný územní plán</i>
Bebauungsplan <i>betrifft einen Teil des Gemeindegebiets</i>	„územní plán pro část území obce“
Veränderungssperre	stavební uzávěra
Vorkaufsrecht	předkupní právo
interkommunales Abstimmungsgebot	„povinnost odsouhlasení územního plánu sousedními obcemi“
Umweltprüfung	„posouzení vlivů na životní prostředí“
ortsübliche Bekanntmachung	„oznámení způsobem v místě obvyklým“
Amtsblatt	úřední věstník
Aushang an der Amtstafel	vyvěšení na úřední desce
Bebauungsplanentwurf	„návrh územního plánu části obce“
Begründung des Bebauungsplanes	„odůvodnění územního plánu části obce“
Umweltbericht <i>Ergebnis einer vorgeschriebenen Umweltprüfung in der Bauleitplanung, Bestandteil der Begründung zum Bauleitplans</i>	„zpráva o životním prostředí podle stavebního zákoníku“ <i>výsledek požadovaného posouzení vlivů na životní prostředí v rámci územního plánování, součást odůvodnění územního plánu</i>
Öffentlichkeitsbeteiligung	účast veřejnosti
Beteiligung der Träger öffentlicher Belange	účast nositelů veřejných zájmů
Satzungsbeschluss	„usnesení o obecně závazné vyhlášce“
Bebauungsplan zur Innenstadtentwicklung	„územní plán vývoje vnitřních částí měst“
Abwägungsgebot	„požadavek na zvážení významu jednotlivých zájmů“

Anpassung an die Ziele der Raumordnung und Landesplanung	„přizpůsobení cílům prostorového uspořádání a plánování velkých územních celků“
Wohngebiet	obytné území
Mischgebiet	smíšené území
Gewerbegebiet	území pro řemeslnou malovýrobu, území služeb a výroby
Industriegebiet	území průmyslové výroby
Grundflächenzahl	koefficient zastavěnosti pozemku
Baulinie	stavební čára
Baugrenze	hranice stavby
Vorhaben- und Erschließungsplan (vorhabenbezogener Bebauungsplan)	„plán stavebního (investičního) záměru a plán technické přípravy území pro výstavbu“ <i>speciální forma územního plánu na žádost investora týkající se stavebního/investičního záměru; technická příprava zahrnuje napojení na vhodnou veřejnou dopravní infrastrukturu, zásobování vodou a zařízení pro likvidaci odpadních vod</i>
Baugenehmigung	stavební povolení
Bauaufsichtsbehörde	stavební úřad
Baugrundstück	stavební pozemek
Bauherr	stavebník
Entwurfsverfasser, Entwurfsverfasserin <i>z. B. Architekt, Architektin</i>	autor, autorka návrhu <i>např. architekt, architektka</i>
Bauunternehmer, Bauunternehmerin	stavební podnikatel, podnikatelka
Vorhaben im Geltungsbereich eines Bebauungsplans	„stavební záměr v rámci území řešeného územním plánem“
Innenbereich	intravilán
Außenbereich <i>unbebautes Gemeindegebiet</i>	extravilán <i>nezastavěná část obce</i>
Privilegiertes Vorhaben <i>im Außenbereich gilt ein Bauverbot, davon ausgenommen sind im Baugesetzbuch genannte privilegierte Vorhaben, z. B. landwirtschaftliche Gebäude</i>	„privilegovaný stavební záměr“ <i>výjimka ze zákazu stavby v extravilánu uvedená ve stavebním zákoníku, např. zemědělské budovy</i>

Sicherung der Erschließung	„technická příprava stavebního pozemku“ <i>napojení na vhodnou veřejnou dopravní infrastrukturu, zásobování vodou a zařízení pro likvidaci odpadních vod</i>
Abstandsfläche	odstupy staveb <i>plochy u staveb určené k nezastavění</i>
Brandschutz	požární ochrana
<hr/>	
Baueinstellung	zastavení stavby
Nutzungsuntersagung	zákaz užívání
Baubeseitigung	odstranění stavby
Baubeseitigungsanordnung	nařízení odstranění stavby

GEWERBLICHE ANGELEGENHEITEN *ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ*

Gewerbefreiheit	svoboda mít živnost, svoboda podnikání
Gewerbe	živnost
Gewerbetreibender, Gewerbetreibende	živnostník, živnostnice
Gewerbeanzeige	ohlášení živnosti
Gewerbeerlaubnis (Konzession)	živnostenské oprávnění, koncese
Gaststätte	hostinec, restaurace
Spielhalle	herná
Bordell	nevěstinec
Prostitution	prostituce
Apotheke	lékárna
Unzuverlässigkeit <i>wesentliche Voraussetzung für ein Verbot der Gewerbeausübung, für die Versagung oder Aufhebung einer Gewerbeerlaubnis, Gegenteil: Zuverlässigkeit</i>	nespolehlivost <i>podstatný zákonný předpoklad pro zákaz provozování živnosti, zamítnutí žádosti o živnostenské oprávnění nebo zrušení živnostenského oprávnění, opak: bezúhonnost</i>
Handwerk	řemeslo
Meisterprüfung	mistrovská zkouška
Gesellschaft	společnost

Gesellschaft bürgerlichen Rechts

společnost občanského práva

není právnickou osobou

offene Handelsgesellschaft (OHG)

veřejná obchodní společnost (v. o. s.)

Kommanditgesellschaft (KG)

komanditní společnost (kom. spol./k. s.)

Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)

společnost s ručením omezeným (s. r. o.)

Aktiengesellschaft (AG)

akciová společnost (akc. spol./a. s.)

UMWELTSCHUTZ – IMMISSIONSSCHUTZ **OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – IMISE**

Umwelt

životní prostředí

Umweltschutz

ochrana životního prostředí

Umweltrecht

právo životního prostředí

Umweltverträglichkeit

ekologická únosnost

Umweltverträglichkeitsprüfung (UVP)

hodnocení vlivů na životní prostředí

Immissionsschutzgesetz

zákon o ochraně před imisemi

schädliche Umwelteinwirkungen

škodlivé dopady na životní prostředí

Immission

imise

Immissionsschutz

ochrana před imisemi

Emission

emise

Luftverunreinigung

znečišťování popř. znečištění ovzduší

Rauch

kouř

Staub

prach

Gas

plyn

Treibhausgas

skleníkový plyn

Geräusch

hluk

Erschütterung

vibrace

Tier

zvíře

Pflanze

rostlina

Boden

půda

Wasser

voda

Atmosphäre	atmosféra
schützen	chránit
vorbeugen	předcházet, zabránit
verursachen	zapříčinit, způsobovat
Anlage	zařízení

genehmigungsbedürftige Anlage	zařízení vyžadující povolení
Betriebsstätte	provozovna
Brennstoff	palivo
Treibstoff	pohonná hmota/látka
Nachteil	nevýhoda
Belästigung	obtěžování
Allgemeinheit	veřejnost
Nachbarschaft	sousedství
Stand der Technik	stav techniky
immissionsschutzrechtliche Genehmigung	„povolení podle předpisů o ochraně před imisemi“
Vorsorge	prevence, opatření do budoucna
Abfallvermeidung	předcházení vzniku odpadu
Geschäftsgeheimnis	obchodní tajemství
Beteiligung der Öffentlichkeit	účast veřejnosti
Einwendung	námítka
Stellungnahmen der Behörden	stanoviska úřadů
Erörterungstermin	„první jednání ve věci“ (neveřejné)
<i>Erörterung der fristgemäß vorgebrachten Einwendungen als Vorbereitung der Entscheidung</i>	<i>za účelem projednání včas podaných námitek v rámci přípravy rozhodnutí</i>

nachträgliche Anordnung	„dodatečné nařízení“
<i>spätere zusätzliche Verwaltungsentscheidung für eine bereits genehmigte Anlage</i>	<i>pozdější dodatečné správní rozhodnutí pro již povolené zařízení</i>
Betriebsuntersagung	zákaz provozu
Stilllegung	uzavření, zastavení
Beseitigung	odstranění, likvidace
Messung	měření

technische Normen

Schallschutzmaßnahme

Immissionsschutzbeauftragter, Immissionsschutzbeauftragte

*Betrieb muss Beschäftigte für den
Immissionsschutz beauftragen*

Störfallbeauftragter, Störfallbeauftragte

*Betrieb muss Beschäftigte für den Schutz vor
einem Störfall beauftragen*

Ordnungswidrigkeit

Umweltinformationsanspruch

Umweltverwaltung

Umweltschutzbehörde

Immissionsschutzbehörde

Umweltbundesamt

*Behörde des Bundes für fachliche
Umweltangelegenheiten*

Bayerisches Landesamt für Umwelt

*bayerische Behörde für fachliche
Umweltangelegenheiten*

Bundesministerium für Umwelt und Naturschutz

Bayerisches Staatsministerium für Umwelt

technické normy

opatření protihlukové ochrany

„pověřený pracovník, pověřená pracov- nice pro ochranu před imisemi“

*závod musí pověřit zaměstnance k plnění
úkolů k ochraně před imisemi*

„pověřený pracovník, pověřená pracov- nice pro ochranu před haváriemi“

*závod musí pověřit zaměstnance k plnění
úkolů k ochraně před haváriemi*

přestupek

„nárok na přístup k informacím o životním prostředí“

správa životního prostředí

orgán ochrany životního prostředí

„úřad na ochranu před imisemi“

„Spolkový úřad pro životní prostředí“

*spolkový odborný úřad pro záležitosti život-
ního prostředí*

„Bavorský zemský úřad pro životní prostředí“

*bavorský odborný úřad pro záležitosti
ochrany životního prostředí*

„Spolkové ministerstvo životního prostředí a ochrany přírody“

„Bavorské státní ministerstvo pro život- ní prostředí“

UMWELTSCHUTZ – WASSERWIRTSCHAFT OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – VODOHOSPODÁŘSTVÍ

Wasserhaushalt

nachhaltige Gewässerbewirtschaftung

Leistungsfähigkeit des Wasserhaushalts

vodní hospodářství

trvale udržitelné hospodaření s vodou

výkonnost/kapacita vodního hospodářství

Naturhaushalt	přírodní bohatství
Grundwasser	podzemní voda
oberirdische Gewässer	povrchové vody
schädliche Gewässeränderung <i>z. B. Entnahme von Grundwasser, das für die öffentliche Wasserversorgung bestimmt ist</i>	„škodlivý zásah do vod“ <i>např. odběr podzemní vody, která je určena pro veřejné zásobování vodou</i>
Gewässerreinigung	znečištění vod
Einwirkung	účinek, dopad, vliv
Reinhaltung	udržování čistoty
Wasserrahmenrichtlinie	rámcová směrnice o vodách <i>2000/60/ES</i>
Einzugsgebiet	povodí
Flussgebietseinheit	oblast povodí
Bewirtschaftungsplan	plán hospodaření
öffentliche Wasserversorgung	veřejné zásobování vodou
Gewässerunterhaltung <i>Maßnahmen zur Pflege und Entwicklung von Gewässern, z. B. Entfernung von Pflanzen, Beseitigung von Abflusshindernissen</i>	údržba, udržování vod <i>opatření pro péči a rozvoj vod, např. odstranění rostlin nebo překážek bránících odtoku vody</i>

Gewässerbenutzung	užívání vod
Erlaubnis	povolení
Einleiten	přivádění, přívod
Ableiten	odvod, odvádění
Wasserschutzgebiet	oblast ochrany vodních zdrojů, ochranná vodní pásma
Heilquellenschutzgebiet	oblast ochrany léčivých pramenů
Anlage in oder an Gewässern	zařízení umístěná ve vodě nebo u vody
Talsperre	přehrada
Stauanlage	stavidlo, zdymadlo
Pegel	vodočet
Fischwanderung	migrace ryb
Wasserkraft	vodní energie
Gemeingebrauch	obecné užívání
Gewässerrandstreifen	potoční (říční) pás

Ufer	břeh
Niederschlag	spad
Wasserabfluss	odtok vody
Erdaufschluss	hloubení země, výkop zeminy
Abwasserbeseitigung	likvidace odpadních vod
Abwasserbeseitigungsanlage	zařízení pro likvidaci odpadních vod
Schmutzwasser	splašková voda

Gewässerausbau

stavba za účelem vzniku, odstranění nebo podstatné změny vod, vodního díla nebo jejich břehů

Planfeststellungsbeschluss

Für einen Gewässerausbau ist ein Planfeststellungsverfahren erforderlich, das mit einem Planfeststellungsbeschluss als Verwaltungsentscheidung endet.

„rozhodnutí o schválení plánu stavby“

Pro stavbu nebo stavební úpravy vod, vodního díla je třeba vést řízení o přípravě a schválení plánu, které je ukončeno správním rozhodnutím o schválení plánu stavby.

Gewässerrückbau

odstranění stavby provedené na vodách/vodním díle

Klimawandel

klimatická změna

Hochwasser

povodeň

Hochwassernachrichtendienst

povodňová zpravodajská služba

Überschwemmung

záplava

Überschwemmungsgebiet

záplavové území

Feuchtgebiet

mokřad

Rückhaltefläche

retenční oblast

Wasserbuch

Verzeichnis der Rechtsverhältnisse an einem Gewässer, begründet durch wasserrechtliche Verwaltungsentscheidungen oder beruhend auf einem Altrecht (gewöhnheitsrechtliche Rechtsposition, die nicht durch Eintragung im Grundbuch entstanden ist)

„vodní kniha“

seznam právních vztahů k vodstvu na základě správních rozhodnutí vodoprávních úřadů nebo „starého práva“ (právní postavení na základě obyčejového práva, které nevzniklo zápisem do pozemkové knihy)

Gewässeraufsicht

„dozor nad vodními toky a vodními díly“

Wasserrechtsbehörde

Behörde, die für wasserrechtliche Entscheidungen zuständig ist

„vodoprávní úřad“

úřad který je příslušný k vydávání rozhodnutí ve vodoprávním řízení

Wasserwirtschaftsamt
technische Fachbehörde für Gewässer

„úřad pro vodní hospodářství“
technický odborný úřad pro nakládání s vodami

Beschneigungsanlage

zařízení pro zasněžování

UMWELTSCHUTZ – NATURSCHUTZ *OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – OCHRANA PŘÍRODY*

Naturschutz

ochrana přírody

Landschaftsschutz

ochrana krajiny

Landschaftspflege

péče o krajinu

biologische Vielfalt

biologická rozmanitost

Regenerationsfähigkeit

schopnost regenerace

ökologisch

ekologický

Ökosystem

ekosystém

Biotop

biotop

Biotopverbund

spojení popř. napojení (sít) jednotlivých biotopů

Biotopvernetzung

spojení popř. propojení (sít) jednotlivých biotopů

Lebensraum

životní prostor

Renaturierung

renaturace

Rekultivierung

rekultivace

Bodenversiegelung

zakrytí popř. zakrývání půdy

Fauna-Flora-Habitat-Richtlinie

směrnice o stanovištích

92/43/EHS

Natura-2000-Gebiet

Natura 2000

evropsky významná lokalita dle směrnice o stanovištích

Landschaftspflegeverband

sdružení pro péči o krajinu

europäisches Vogelschutzgebiet

evropská ptačí rezervace

Erholung

odpočinek, rekreace

Population

populace

invasive Art

invazivní druh

Landschaftsplanung

Grünordnungsplan

soll Ziele des Naturschutzes und der Landschaftsplanung bei der Bauleitplanung verwirklichen

plánování krajiny

„plán uspořádání ploch zeleně“

má uskutečňovat cíle ochrany přírody a plánování krajiny při územním plánování

Eingriff

Verursacher

Ausgleichsmaßnahme

Ausgleich bei einem unvermeidbaren Eingriff, z. B. Anlage einer Feuchtfläche bei Trockenlegung oder Rückbau einer alten Straße

Ersatzmaßnahme

z. B. Anlage eines Biotops an anderer Stelle

Ersatzzahlung

Naturschutzgebiet

Nationalpark

Biosphärenreservat

Landschaftsschutzgebiet

Naturpark

Naturdenkmal

geschützter Landschaftsbestandteil

Grünes Band

Biotopverbund entlang der deutsch-tschechischen Grenze

zásah

původce

vyrovnávací opatření

v případě nevyhnutelného zásahu, např. vytvoření mokré plochy při vysoušení/drenáži nebo odstranění staré silnice

náhradní opatření

kompenzační opatření k odstranění ekologické újmy, např. vytvoření biotopu na jiném místě

náhrada v penězích za ekologickou újmu

přírodní rezervace

národní park

biosférická rezervace

chráněná krajinná oblast

přírodní park

přírodní památka

chráněný prvek krajiny

Zelený pás

síť biotopů podél česko-německé státní hranice

Artenschutz

Vogelschutz

Tiergehege

Wolf

Wolfshybrid

Kreuzung zwischen Wolf und Hund

Luchs

Biber

Fischotter

druhová ochrana

ochrana ptáků

výběh pro zvířata

vlk

hybrid vlka

křížení mezi vlkem a psem

rys

bobr

vydra

Feuersalamander

Muschel; Perlmuschel

mlok skvrnitý

mušle, škeble; perlorodka

Betretungsrecht der freien Landschaft,

Recht auf Naturgenuss und Erholung

*Grundrecht in der Bayerischen Verfassung
und Recht im Naturschutzgesetz*

Untere Naturschutzbehörde

Untere staatliche Behörde (Landratsamt)

Höhere Naturschutzbehörde

Höhere staatliche Behörde (Regierung)

Bundesamt für Naturschutz

*Behörde des Bundes für fachliche
Naturschutzangelegenheiten*

Naturschutzverband

*privatrechtliche Vereinigung zum Schutz der
Natur, hat Beteiligungs- und Klagerecht*

**„právo vstupu do volné přírody, právo
na požitky z přírody a odpočinek“**

*základní právo v bavorské ústavě a právo v
zákonu na ochranu přírody*

„nižší úřad ochrany přírody“

nejnižší státní úřad (okresní úřad)

„vyšší úřad ochrany přírody“

státní úřad středního stupně (krajská vláda)

„Spolkový úřad pro ochranu přírody“

*spolkový úřad pro odborné záležitosti ochra-
ny přírody*

„Svaz ochrany přírody“

*soukromoprávní spolek pro ochranu přírody,
má právo být účastníkem řízení apod. a
právo podat žalobu*

UMWELTSCHUTZ – ABFALLBEWIRTSCHAFTUNG, BODENSCHUTZ OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ, OCHRANA PŮDY

Abfall

Abfallbewirtschaftung

Kreislaufwirtschaft

natürliche Ressourcen

Abfallvermeidung

Wiederverwendung

Recycling

Recyclingsquote

Abfallverwertung

Abfallbeseitigung

odpad

odpadové hospodářství

**oběhové hospodářství, cirkulární
ekonomika**

přirozené zdroje

předcházení vzniku odpadu

opětovné použití

recyklace

recyklační kvóta

zužitkování odpadu

odstraňování popř. likvidace odpadu

Abfallbeseitigungsanlage	zařízení pro likvidaci odpadu, např. spalovna
Abfallverbrennung	spalování odpadu
Abfalltrennung	třídění odpadu
Wertstoff	recyklovatelný materiál
Glas	sklo
Papier, Pappe	papír, kartón popř. lepenka
Metall	kov
Kunststoff	umělá hmota
Textilabfall	textilní odpad
Bioabfall	bioodpad
Bauschutt	stavební suť
gefährlicher Abfall	nebezpečný odpad
Altöl	odpadní popř. použitý olej
Sperrmüll	neskladný popř. objemný odpad
Klärschlamm	čistírenský kal
Produktverantwortung	odpovědnost za výrobek
<hr/>	
Abfallwirtschaftsplan	plán odpadového hospodářství
Deponie	skládka
Entsorgungsfachbetrieb	„certifikovaný odborný závod pro nakládání s odpady“
Erfassungssystem	„systém zachycování odpadů“
<i>System zur Erfassung (Sammlung und Sortierung) von Wertstoffen und Abfällen nach Art und Menge</i>	<i>system pro sběr a třídění recyklovatelného materiálu a odpadu podle druhu a množství</i>
Wertstoffhof	sběrný dvůr
verbotene Abfallablagerung	zakázané skladování odpadu
Abfallrechtsbehörde	úřad pro nakládání s odpady
<hr/>	
Bodenschutz	ochrana půdy
Altlasten	staré (ekologické) zátěže, kontaminace
Altlastenerkundung	vyhledávání popř. zjišťování starých zátěží
Altlastenauskunft	informace o kontaminovaných místech

Altlastenbewertung	ocenění starých zátěží
Gefährdungsabschätzung	odhad rizika
Wirkungspfad Boden-Mensch	cesta působení: půda-člověk
Wirkungspfad Boden-Pflanze	cesta působení: půda-rostlina
Wirkungspfad Boden-Gewässer	cesta působení: půda-voda
Bodenerosion	eroze půdy
Altlastensanierung	sanace starých zátěží
Altlastenverdachtsfläche	podezření na kontaminované místo
Vorsorge	prevence

FREIZÜGIGKEIT VON EU-BÜRGERN *VOLNÝ POHYB OSOB V RÁMCI EU*

Freizügigkeit	volný pohyb osob
Unionsbürger, Unionsbürgerin	občan, občanka Evropské unie
Familienangehöriger, Familienangehörige	rodinný příslušník, rodinná příslušnice
Ehemann, Ehefrau	manžel, manželka
Kind	dítě
Verwandte	příbuzní
Einreise	příjezd, vjezd, vstup
Aufenthalt	pobyt
Arbeitnehmer, Arbeitnehmerin	zaměstnanec, zaměstnankyně
Berufsausbildung	odborné vzdělání
Arbeitslosigkeit	nezaměstnanost
selbstständige Erwerbstätigkeit	samostatná výdělečná činnost
Krankenversicherungsschutz	ochrana plynoucí ze zdravotního pojištění
ausreichende Existenzmittel	„minimální výše prostředků k životu bez pomoci státu“
Daueraufenthaltsrecht	právo mít trvalý pobyt <i>pro cizince po určité době pobytu na území</i>

Ausreisepflicht	povinnost opustit státní území
Ausweispflicht	povinnost předložit doklad totožnosti
Standesamt	matriční úřad, matrika
Standesbeamter, Standesbeamtin	matriční úředník, matriční úřednice, matrikář, matrikářka
Personenstandsurkunde	matriční doklad
Geburt	narození
Geburtsurkunde	rodný list
Anerkennung der Vaterschaft	uznání otcovství
Aufgebot	ohlášky
Eheschließung	uzavření sňatku
standesamtliche Trauung	občanský sňatek
kirchliche Trauung	církevní sňatek
Eheurkunde	oddací list
Anmeldung der Eheschließung	nahlášení sňatku <i>dotazník k uzavření manželství</i>
Ehename	společné příjmení manželů
würdige Form der Eheschließung <i>Pflicht des Standesamts für die Zeremonie der Eheschließung</i>	„vážná forma sňatku“ <i>povinnost matriky k slavnostnímu způsobu sňatku</i>
Ehescheidung	rozvod manželství
Lebenspartnerschaft	registrované partnerství
Tod	smrt
Sterbefall	úmrtí
Sterbeurkunde	úmrtní list
Personenstandsregister	matrika, matriční kniha

MELDE- UND AUSWEISWESEN EVIDENCE OBYVATEL A PRŮKAZY

Meldebehörde	ohlašovací úřad
personenbezogene Daten	osobní údaje
Familiennamen	příjmení
Vorname	jméno
Geburtsname	rodné příjmení
Geburtsdatum	datum narození
Geburtsort	místo narození
Geschlecht	pohlaví
Staatsangehörigkeit	státní příslušnost
Religionsgemeinschaft	náboženská společnost
Konfession, Religion	náboženství
Familienstand	rodinný stav
minderjährige Kinder	nezletilé děti
Adresse, Anschrift	adresa
Wohnsitz	bydliště
Hauptwohnung	hlavní bydliště <i> převážně užívané bydliště</i>
Nebenwohnung	vedlejší bydliště <i>bydliště užívané vedle hlavního bydliště</i>
Einzug	přistěhování, nastěhování
Anmeldung	přihláška, přihlášení, ohláška, ohlášení
Wohnungsgeber	poskytovatel bydlení, např. majitel bytu
Auszug	vystěhování
Abmeldung	odhláška, odhlášení
Meldebescheinigung	potvrzení o ohlášení/přihlášení
Melderegister <i>Verzeichnis für den Aufenthalt von Personen</i>	„registr (přihlášených) osob“ <i>seznam ohledně pobytu osob, evidence obyvatel</i>
Melderegisterauskunft <i>Information über den Aufenthalt von Personen</i>	informace z „registru (přihlášených) osob“ <i>informace o pobytu osob</i>

Meldegeheimnis

Verpflichtung des Verwaltungspersonals zur Geheimhaltung

Personalausweis**Identitätsfeststellung****Gültigkeitsdauer****elektronische Signatur****Reisepass****Grenzübertritt****„tajemství ohledně informací o přihlášení k pobytu“**

povinnost mlčenlivosti pracovníků veřejné správy

občanský průkaz**zjištění totožnosti****doba platnosti****elektronický podpis****cestovní pas****překročení (státní) hranice****ÖFFENTLICHER PERSONENNAHVERKEHR (ÖPNV),
PERSONENBEFÖRDERUNG
VEŘEJNÁ HROMADNÁ DOPRAVA, OSOBNÍ PŘEPRAVA****Öffentlicher Personennahverkehr
(ÖPNV)**

veřejná místní hromadná doprava

Schiennenpersonennahverkehr (SPNV)

místní železniční osobní doprava

**Gleichwertigkeit der Lebens-
bedingungen**

rovnocennost životních podmínek

Personenbeförderung

osobní doprava

Verkehrsmittel

dopravní prostředek

Bus, Omnibus

autobus, omnibus

Straßenbahn

tramvaj

U-Bahn

metro

Eisenbahn

železnice

Seilbahn

lanovka

Linienverkehr

linková doprava

**Genehmigung für Linienverkehr
(Linienkonzession)**

**povolení k provozu linkové dopravy
(koncese na provoz linkové dopravy)**

Betriebspflicht

Verpflichtung des Unternehmers, den Betrieb gemäß der Genehmigung durchzuführen

**„povinnost provozovat určitou činnost“
povinnost podnikatele provádět provoz podle povolení (koncese)**

Gelegenheitsverkehr

příležitostná doprava

Taxi	taxi
Beförderungsentgelt	přepravní poplatek
Ausflugsfahrt	výletní jízda
grenzüberschreitender Verkehr	přeshraniční doprava
Transitverkehr, Durchgangsverkehr	tranzitní doprava

STRASSENVERKEHR, STRASSENWESEN *SILNIČNÍ DOPRAVA, SILNICE*

Kraftfahrzeug (Kfz)	motorové vozidlo
Anhänger	přívěs
Kraftfahrzeugzulassung	„povolení“ motorového vozidla, přihlášení popř. registrace motorového vozidla
Zulassungsbehörde, Zulassungsstelle <i>Behörde, die über die Zulassung des Kraftfahrzeugs entscheidet</i>	„povolovací“ úřad <i>úřad, který povoluje přihlášení (registraci) motorového vozidla</i>
Fahrzeugschein (Zulassungsbescheinigung Teil I)	„osvědčení o registraci vozidla část I.“ <i>neformálně: malý technický průkaz</i>
Fahrzeugbrief (Zulassungsbescheinigung Teil II)	„osvědčení o registraci vozidla část II.“ <i>technický průkaz</i>
Betriebserlaubnis (Kfz-)Kennzeichen	povolení k provozu motorových vozidel registrační značka, státní poznávací značka, SPZ
elektrisch angetriebenes Auto (teil-)autonomes Fahren	auto s elektrickým pohonem (částečné) autonomní řízení
Fahrerlaubnis	řidičské oprávnění
Führerschein	řidičský průkaz
Fahrzeugklasse	kategorie vozidla
Fahrerlaubnisprüfung (Führerscheinprüfung)	zkouška z odborné způsobilosti k řízení motorového vozidla
Fahrer, Fahrerin	řidič, řidička (vozidla)
Fahrzeughalter, Fahrzeughalterin	provozovatel, provozovatelka (vozidla)

straßenverkehrsrechtliche Haftung	„odpovědnost za porušení pravidel silničního provozu“
Kraftfahrzeug-Pflichtversicherung	„povinné pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla“
Fahrschule	autoškola
ausländische Fahrerlaubnis	zahraniční řidičské oprávnění
Kraftfahrt-Bundesamt <i>Fachbehörde des Bundes, das u. a. das zentrale Fahrzeugregister führt</i>	„Spolkový úřad pro motorovou dopravu“ <i>spolkový odborný úřad, který mj. vede ústřední evidenci motorových vozidel</i>
Entziehung der Fahrerlaubnis	odnětí řidičského oprávnění
Fahreignungs-Bewertungssystem (Punktesystem)	„systém hodnocení způsobilosti k řízení“ (bodový systém)
Fahreignungsseminar <i>Nachschulung für Fahrer, die im Straßenverkehr negativ aufgefallen sind (z. B. wiederholte Nichtbeachtung der Vorschriften), und verkehrspsychologische Beratung</i>	„kurz způsobilosti řízení“ <i>seminář pro řidiče, kteří se v silničním provozu projevují negativně (např. opětovně nedbají pravidel), zahrnuje i poradenství z oblasti dopravní psychologie</i>
Verkehrszeichen	dopravní značka
Fahren ohne Fahrerlaubnis	řízení bez řidičského oprávnění
Fahrverbot	zákaz řízení
Kennzeichenmissbrauch	zneužití registrační značky
0,5-Promille-Grenze	hranice (limit) ve výši 0,5 ‰
Bußgeldkatalog	„sazebník pokut“ <i>obsahuje pravidla pro uložení sankcí a přehled a sazby sankcí za přestupky v silničním provozu v Německu</i>
Fahrtenbuch	kniha jízd

Straßenwesen	odvětví silničního hospodářství
Autobahn	dálnice
Bundesstraße	státní spolková silnice
Staatsstraße in Bayern	státní bavorská silnice
Kreisstraße	okresní silnice
Gemeindestraße außerhalb des Orts	obecní silnice mimo obec
Gemeindestraße innerorts	obecní silnice v obci

Widmung

Straßenbaulast

Verpflichtung die Straße zu bauen und zu unterhalten

Verkehrssicherungspflicht

Pflicht, gefährliche Umstände auf (z. B. Schlagloch) und an (z. B. überhängender Baum) Straßen zu beheben, bei Verletzung für Schäden zu haften

Gemeingebrauch

Sondernutzung

„věnování“ věci k veřejnému užívání

„břemeno výstavby a udržování silnice nebo cesty“

povinnost postavit silnici/cestu a udržovat ji

„povinnost zajistit bezpečnost provozu“

povinnost odstraňovat nebezpečné situace na silnicích (např. výmol) nebo u silnic (např. strom zasahující do silnice), při porušení odpovídat za škody

obecné užívání

zvláštní užívání

WALD, FORST, JAGD LESNICTVÍ, MYSLIVOST

Wald, Forst

les

Wasser

voda

Luft

vzduch

Waldboden

lesní půda

Baum

strom

Forstwirtschaft

lesní hospodářství

nachhaltige Bewirtschaftung

trvale udržitelné hospodaření

biologische Vielfalt

biologická rozmanitost

Klimatoleranz (Baumart)

klimatická tolerance (druh stromu)

Waldumbau

přestavba lesa

Forstbaumschule

lesní školka

Holz

dřevo

Holzvollernter (Harvester)

kombajn na dřevo

Tragrückeschlepper (Forwarder)

vyvážecí traktor

Seilschlepper

lanový dopravník

Motorsäge

motorová pila

Holzlagerplatz

skládka dřeva

Waldweg

lesní cesta

Lichtung	mýtina
Pflanzgarten, Schonung	rostlinná školka, oplocenkou chráněný mladý lesní porost
Zaun	plot
Einzelerschutz	individuální ochrana
Waldbesitzer, Waldbesitzerin	majitel lesa, majitelka lesa
Förster	lesník
Forsthaus	hájovna, myslivna
Waldarbeiter, Waldarbeiterin	lesní dělník, lesní dělnice
Staatswald	státní les
<hr/>	
Bayerische Staatsforsten (BaySF) <i>Anstalt des öffentlichen Rechts</i>	„Bavorské státní lesy“ <i>ústav veřejného práva</i>
Körperschaftswald (Gemeindewald, Stadtwald)	„les ve výlučném vlastnictví veřejnoprávní korporace“ (obecní les, městský les)
Privatwald	soukromý les
Selbsthilfeeinrichtung <i>Bewirtschaftung privater Wälder nicht durch die Forstbehörden, sondern gemeinschaftlich durch die privaten Waldbesitzer</i>	„svépomocné obhospodařování lesa“ <i>obhospodařování soukromých lesů nikoliv lesními úřady, nýbrž společnou činností soukromých vlastníků</i>
Forstbetriebsgemeinschaft oder Waldbesitzervereinigung <i>häufigste Art einer Selbsthilfeeinrichtung in der Rechtsform eines privatrechtlichen Vereins oder einer Genossenschaft</i>	„lesní hospodářské společenství“ nebo „spolek vlastníků lesa“ <i>nejčastější typ „svépomocného obhospodařování lesa“ v právní formě družstva nebo soukromoprávního spolku</i>
Forstwirtschaftsbetrieb	„závod lesního hospodářství“
Forstbetrieb <i>regionale Organisationseinheit der Bayerischen Staatsforsten auf der mittleren Ebene</i>	„lesní závod“ <i>regionální organizační složka Bavorských státních lesů na středním stupni</i>
Forstrevier <i>Organisationseinheit auf der unteren Ebene</i>	lesní revír <i>organizační složka na nejnižším stupni</i>
standortheimische Baumart	místně tuzemský druh stromu
Kahlhieb	vymýcení, vykácení
Forstkultur <i>wiederaufgeforstetes Grundstück</i>	lesní kultura <i>znovuzalesněný pozemek</i>
Hochwald	vysoký les

Waldfunktionsplan <i>zur Festlegung der Funktion als Nutzwald, Schutzwald oder Erholungswald</i>	„funkční plán lesa“ <i>ke stanovení funkce lesa jako lesa užit- kového/produkčního, ochranného nebo rekreačního</i>
Forsteinrichtung	hospodářská úprava lesa
Waldinventur	inventura lesa
Rodung	klučení
Wiederaufforstung	znovuzalesnění
Naturverjüngung, Aufwuchs	přirozené zmlazení (lesa)
Forstwirtschaftsplan	lesní hospodářský plán
Forstbehörde	úřad pro správu lesů
Forstaufsicht	lesní dozor
Forstamt (Amt für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten – Name der Fachbehörde)	lesní úřad („Úřad pro výživu, zemědělství a lesy“ – název odborného úřadu)
Waldpädagogik	lesní pedagogika
Forstschutz	ochrana lesů

Borkenkäfer	kůrovec
Windbruch	větrný polom
Schneebruch	polom způsobený sněhem
Waldbrand	lesní požár
Nadelbaum, Nadelwald	jehličnatý strom, jehličnatý les
Fichte	smrk
Kiefer	borovice, sosna
Lärche	modřín
Tanne	jedle
Laubbaum, Laubwald	listnatý strom, listnatý les
Ahorn	javor
Birke	bříza
Buche	buk
Eiche	dub
Esche	jasan
Schwarzerle	olše lepkavá

Vogelbeere	jeřabina
Wildkirsche	divoká třešeň
Mischwald	smíšený les
<hr/>	
Jagd	hon, lov
Jagdrecht	právo myslivosti
Jäger, Jägerin	lovec, lovkyně; myslivec, myslivkyně
jagbare Tiere <i>wildlebendes Tier, das dem Jagdrecht unterliegt</i>	lovná zvířata <i>volně žijící zvěř, která podléhá honebnímu právu a lze ji lovit</i>
Rehwild, Rehbock	srnčí zvěř, srnec
Rotwild, Hirsch	červená zvěř, jelen
Damwild	daňčí zvěř
Sikawild	zvěř sika
Schwarzwild, Wildschwein	černá zvěř, divoké prase
Niederwild, Hase	drobná zvěř, zajíc
Fuchs	liška
Hege	hájení
Jagdausübung	výkon práva myslivosti
Waffe	zbraň
Jagdgenossenschaft	honební společenstvo
Jagdrecht	pronájem honitby
Jagdrevier	honitba
Jagdschein	lovecký lístek
Jagdzeit	doba lovu
Schonzeit	doba hájení
Ansitzjagd	hon z posedu
Drückjagd	nátlačka <i>druh lovu</i>
Treibjagd	nadháňka <i>druh lovu</i>
Saufang	past na divoké prase
Nachsuche (Wildfolge)	dohledávka (sledování postřelené zvěře)
Jagdhund	lovecký pes
Afrikanische Schweinepest	africký prasečí mor

PRESSE UND ÖFFENTLICHKEITSARBEIT

TISK A VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

Medien	média
Presse	tisk
Pressearbeit	styk s veřejností <i>podobor „Public relations“ ve vztahu k tisku</i>
Pressesprecher, Pressesprecherin	tiskový mluvčí, tisková mluvčí
Zeitung	noviny
Tageszeitung	denní tisk, noviny denně vycházející
überregional	nadregionální
regional	regionální
Zeitschrift	časopis
Titelseite	titulní strana
Schlagzeile	palcový titulek
Anzeige	inzerát
Presseanfrage	tiskový dotaz
Auskunft	zpráva, informace
Presseeinladung	pozvánka tisku k účasti (na nějaké události)
Pressekonferenz	tisková konference
Pressemitteilung	tiskové sdělení
Pressetermin	schůzka s tiskem
Interview	interview
Journalist, Journalistin	novinář, novinářka
Foto	fotografie
Amtsblatt	úřední věstník
Veröffentlichung	uveřejnění, zveřejnění
Radio, Rundfunk	rozhlas
Nachrichten	zprávy
Fernsehen	televize
Videokonferenz	videokonference

TOURISMUS *CESTOVNÍ RUCH*

Ferien	prázdniny
Urlaub	dovolená
Reiseveranstalter	pořadatel zájezdu
Reisebüro	cestovní kancelář
Unterkunft	ubytování
Übernachtung	nocleh, přenocování
Hotel	hotel
Gasthaus	hostinec, hospoda
Ferienhaus	rekreační dům, chata
Ferienwohnung	rekreační byt
Campingplatz	kemp
Urlaub auf dem Bauernhof	dovolená na statku, na farmě, na sel- ském dvoře
Gastgeber, Gastgeberin	hostitel, hostitelka
(Hotel-)Gast	(hotelový) host
Reservierung	rezervace
Zimmer	pokoj
Einzelzimmer	jednolůžkový pokoj
Doppelzimmer	dvoulůžkový pokoj
Bett	postel
Apartment	apartmán
Halbpension	polopenze
Vollpension	plná penze
Frühstück	snídaně
Mittagessen	oběd
Abendessen	večeře
Parkplatz	parkoviště, parkovací místo

Restaurant	restaurace
Speisekarte	jídelní lístek
Gästeführer, Gästeführerin	průvodce, průvodkyně
Beschilderung	(orientační) označení (cedulemi)
Ausflug	výlet
Freibad	plovárna, koupaliště
Hallenbad	krytý bazén
Stadtplan	plán města
Wanderwege	turistické stezky
Wanderkarte	turistická mapa
Radwege	cyklostezky
Radkarte	cyklistická mapa
Fahrrad	(jízdní) kolo
Fahrradverleih	půjčovna kol
Konzert	koncert
Museum	muzeum
Theater	divadlo
Eintrittskarte	vstupenka, lístek
Sehenswürdigkeit	pamětihodnost, památka
Zugverbindung	vlakové spojení
Busverbindung	autobusové spojení
Fahrkarte	jízdenka
Einkauf	nákup
Lebensmittel	potraviny
Getränke	nápoje
Imbiss	občerstvení
Kiosk	stánek
Apotheke	lékárna
Arzt, Ärztin	lékař, lékařka
Patient, Patientin	pacient, pacientka
Notruf	tísňové volání
Unfall	nehoda
Verletzung	zranění

WIRTSCHAFT **HOSPODÁŘSTVÍ**

Wirtschaftslage	hospodářská situace
Wirtschaftsleistung (Volkswirtschaftliche Gesamtrechnung)	národohospodářské účetnictví, národní účty
Wirtschaftsentwicklung	hospodářský vývoj
Wirtschaftsstruktur	hospodářská struktura
Wirtschaftswachstum	hospodářský růst
Aufschwung	rozmach
Wachstumsrate	míra, tempo růstu
Wirtschaftskrise	hospodářská krize
Bruttoinlandsprodukt (BIP)	hrubý domácí produkt (HDP)
Bruttosozialprodukt (BSP)	hrubý společenský produkt (HSP)
Durchschnitt, durchschnittlich	průměr, průměrný
Mittelstand	střední stav
Marktführer	„subjekt s vedoucím postavením na trhu v určitém oboru“
Marktanteil	podíl na trhu
Weltmarktführer	„subjekt s vedoucím postavením na světovém trhu“
Wettbewerbsfähigkeit	konkurenceschopnost
Kaufkraft	kupní síla
Konsum	konzum, spotřeba
Kunde, Kundin	zákazník, zákaznice; klient, klientka
Verkäufer, Verkäuferin	prodavač, prodavačka
Verkaufspreis	prodejní cena
Außenhandel	zahraniční obchod
Außenhandelsdefizit	deficit zahraničního obchodu

Investition	investice
Investor, Investorin	investor, investorka
Werbung	nábor, reklama
Messe	veletrh
Bürokratie	byrokracie
Versicherung, Versicherungsunternehmen	pojištění, pojišťovna
Betriebsergebnis	hospodářský výsledek podniku
Geschäftsquartal	fiskální čtvrtletí
Jahresbericht	výroční zpráva
Eigenkapital	vlastní kapitál
Fremdkapital	cizí kapitál
Wirtschaftsförderung	podpora podnikání
Förderprogramme	programy podpory
Geld	peníze
Wechselkurs	směnný kurz
Miete	nájem
Grundschuld	„druh zástavního práva, který není vázaný na určitou pohledávku, hypote- kární dluh“
Automatisierung	automatizace
E-Commerce	elektronické obchodování, e-komerce
Infrastruktur	infrastruktura
Energiepreis	cena energie
Breitbandanschluss	širokopásmové připojení
Mobilfunknetz	mobilní síť
Netzwerk	síť
<hr/>	
Wirtschaftszweig	hospodářské odvětví
Handel	obchod
Gewerbe	živnost
Handwerk	řemeslo
Industrie	průmysl
Produktion	produkce, výroba
Verarbeitung	zpracování

Landwirtschaft	zemědělství
Agrarmarkt	zemědělský trh
Dienstleistung	služba
Bankensektor	bankovní sektor
Bankenverband	bankovní asociace
Investmentbank	investiční banka
Branche	branže, odvětví
Automobilindustrie	automobilový průmysl
autonomes Fahren <i>eines Fahrzeugs</i>	autonomní řízení <i>vozidla</i>
Brauerei	pivovar, pivovarnictví
Elektroindustrie	elektronický průmysl
Energieversorgung	zásobování energiemi
Gastronomie	gastronomie
Lebensmittel	potraviny
Maschinenbau	strojírenství
Medizintechnik	lékařská technika
Informationstechnik	informační technika
<hr/>	
Familienunternehmen	rodinný podnik
Gesellschaft	společnost
Aktiengesellschaft (AG)	akciová společnost (a. s.)
Aufsichtsrat	dozorčí rada
Aufsichtsratsvorsitzender, Aufsichtsratsvorsitzende	předseda, předsedkyně dozorčí rady
Aufsichtsratssitzung	zasedání dozorčí rady
Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)	společnost s ručením omezeným (s. r. o.)
Geschäftsführer, Geschäftsführerin	jednatel, jednatelka
Beratungsgesellschaft	poradenská společnost
Beteiligungsgesellschaft	holdingová společnost
Betreibergesellschaft	provozní společnost
Anteilseigner	majitel podílu
<hr/>	

Arbeitsmarkt	trh práce
Arbeitsplatz	pracoviště
Arbeitslohn	mzda
Stundenlohn	hodinová mzda
Bonuszahlung	bonusová platba
Vollzeitarbeit	plný pracovní úvazek
Teilzeitarbeit	částečný pracovní úvazek
Kurzarbeit <i>vorübergehende Verringerung der Arbeitszeit wegen eines erheblichen Ausfalls der Arbeit</i>	zkrácený pracovní úvazek <i>přechodné krácení pracovní doby z důvodu podstatného výpadku práce</i>
Urlaub	dovolená
Mindestlohn	minimální mzda
Minijob	„mini-práce“ <i>druh částečného úvazku nebo vedlejšího pracovního poměru v Německu</i>
Leiharbeit	dočasné přidělení zaměstnance jinému zaměstnavateli
Sozialversicherung	sociální pojištění
Krankenversicherung	zdravotní pojištění
Pflegeversicherung	„pojištění pro případ potřeby péče“ <i>v Německu</i>
Rentenversicherung	důchodové pojištění
Arbeitslosenversicherung	„pojištění pro případ nezaměstnanosti“ <i>v Německu</i>
Krankenstand	pracovní neschopnost
Krankenkasse	zdravotní pojišťovna
Kündigungsschutz	ochrana před výpovědí
Arbeitszeugnis	posudek pracovní činnosti
Arbeitslosengeld	podpora v nezaměstnanosti
Personalabteilung	personální oddělení
Führungsposition	vedoucí pozice
Betriebsversammlung	setkání zaměstnanců
Arbeitnehmervertreter	zástupce zaměstnanců
Arbeitnehmerverband	svaz zaměstnanců

Arbeitgeberverband	svaz zaměstnavatelů
Streik	stávka
Ruhestand	důchod, penze
Schwarzarbeit	práce načerno
Aufsichtsbehörde	dozorový úřad
Börse	burza
<hr/>	
Finanzamt	finanční úřad
Steuer	daň
Gewerbsteuer	„živnostenská daň“ <i>v Německu</i>
Grunderwerbssteuer	„daň z nabytí nemovitostí“ <i>v Německu</i>
Grundsteuer	„pozemková daň“ <i>v Německu</i>
Umsatzsteuer	„daň z obrátu“ <i>v Německu</i>
Mehrwertsteuer (MwSt.)	daň z přidané hodnoty (DPH)
Einkommensteuer	daň z příjmů
Körperschaftsteuer	daň z příjmů právnických osob (DPPO)
Steuerhinterziehung	daňový únik, krácení daně
Zoll	clo
<hr/>	
Wirtschaftskammer	hospodářská komora
Industrie- und Handelskammer	průmyslová a obchodní komora
Handwerkskammer	řemeslnická komora <i>v Německu</i>
Anwalt, Anwältin	advokát, advokátka
Anwaltskanzlei	advokátní kancelář
Notar, Notarin	notář, notářka
Zahlungsunfähigkeit	platební neschopnost
Insolvenz, insolvent	insolvence, insolventní
Insolvenzantrag	„návrh na zahájení insolvenčního řízení“
Insolvenzverfahren	insolvenční řízení

Insolvenzverwalter

insolvenční správce

Insolvenzverschleppung

**„trestné jednání spočívající v
opožděném podání návrhu na zahájení
insolvenčního řízení“**

v Německu

FÖRDERWESEN *DOTAČNÍ POLITIKA*

Förderpolitik

dotační politika

Förderprogramm

dotační program

Fördergrundsätze

zásady poskytování dotací

Wirtschaftsförderung

podpora hospodářského vývoje

Unternehmensförderung

podpora podnikání

Städtebauförderung

podpora urbanistického vývoje

Denkmalförderung

podpora kulturních památek

Regionalförderung

podpora regionů

soziale Wohnraumförderung

podpora sociálního bydlení

Förderantrag

žádost o dotaci

Antragsteller

žadatel

Fördergeber

poskytovatel dotace

Bewilligungsstelle

povolovací orgán

Fördergegenstand

předmět dotace

Förderzeitraum

dotační období

Haushalt

rozpočet

Fördermittel

dotační prostředky

Fördersatz

sazba dotace

förderfähige Kosten

uznatelné náklady

Eigenmittel

vlastní prostředky

Eigenleistung

osobní výkon

Zuwendungsempfänger

příjemce dotace

Förderzusage

příslib dotace

Zuwendungsbescheid	rozhodnutí o přidělení dotace
vorzeitiger Maßnahmenbeginn	povolení započít s projektem před rozhodnutím o poskytnutí dotace
Auszahlungsantrag	žádost o platbu
Teilzahlung	dílčí platba
Ratenabruf	vyžádání splátky
Verwendungsnachweis	doklad o použití (závěrečná zpráva)
Belegungsbindung <i>im sozialen Wohnungsbau</i>	„vázanost na obsazení“ <i>sociálního bytu</i>
Belegungsrecht	právo na obsazení <i>bytu</i>
Wohnberechtigungsschein	„úřední potvrzení o oprávnění bydlet“ <i>v sociálním bytě</i>
Einkommengrenze	hranice příjmů
Einkommennachweis	doklad o příjmech

CORONAVIRUS *KORONAVIRUS*

Coronavirus	koronavirus
Coronavirus-Mutation	mutace koronaviru
Inzidenz	incidence
Infektionsschutzgesetz	zákon o ochraně před infekcemi
Infizierter, Infizierte	nakažený, nakažená
Kontaktperson	kontaktní osoba
Verdachtsperson	osoba s podezřením (na onemocnění)
Übertragung ohne erklärbaren Nachverfolgungsweg	komunitní přenos
Impfstoff	vakcína
Krankenversicherung <i>Versicherungssparte</i>	zdravotní pojištění
Krankenversicherung <i>Versicherungsunternehmen</i>	zdravotní pojišťovna
Hygienekonzept	hygienický koncept
staatliches Gesundheitsamt	státní zdravotní úřad

Führungsgruppe Katastrophenschutz	krizový štáb
Impfzentrum	očkovací centrum
Testzentrum	testovací středisko, testovací místo
Maßnahmen gegen die Pandemie	protiepidemická opatření
Katastrophenfall	katastrofa
Maske	rouška
Maskenpflicht	povinnost nošení roušky
FFP2-Maske	rouška FFP2
Testpflicht	testovací povinnost
PCR-Test	test PCR
Antigen-Schnelltest	antigenní test
Selbsttest	samotest
Quarantäne	karanténa
Einreisequarantäne	karanténa po příjezdu (na území státu)
Grenzgänger <i>Wohnsitz im Ausland, Berufsausübung in Deutschland</i>	přeshraniční pracovník <i>bydlící v zahraničí, pracující v SRN</i>
Grenzpendler <i>Wohnsitz in Deutschland, Berufsausübung im Ausland</i>	přeshraniční dojíždějící <i>s bydlištěm v SRN a pracující v zahraničí</i>
Corona-Warn-App	„aplikace pro varovná upozornění v souvislosti s koronavirem“
Impfung	očkování
Auffrischungsimpfung, Booster-Impfung	posilovací dávka očkování
digitaler Impfnachweis	digitální očkovací průkaz
Herdenimmunität	promořování
Kontaktnachverfolgung	trasování
Lockerung	rozvolňování
Ausnahmegenehmigung	povolení výjimky
Ordnungswidrigkeit	přestupek
Hygieneregeln (AHA) <i>Abstand – Hygiene – Alltag mit Maske</i>	hygienická pravidla <i>odstup – hygiena – všední den s rouškou</i>
Desinfektion	dezinfekce
Mindestabstand	minimální odstup
3G-Regel: geimpft, getestet, genesen	systém o-t-n: očkování, test, prodělaná nemoc

AUSGEWÄHLTE GEOGRAFISCHE BEZEICHNUNGEN

VYBRANÁ ZEMĚPISNÁ OZNAČENÍ

**LÄNDER, REGIONEN, LANDSCHAFTEN,
STÄDTE, FLÜSSE, BERGE**
ZEMĚ, REGIONY, KRAJINY, MĚSTA, ŘEKY, HORY

IN TSSCHECHIEN V ČESKU

Tschechische Republik, Tschechien

Česká republika, Česko

Böhmen

Čechy

Egerland

Poohří

Kaiserwald

Slavkovský les

Asch

Aš

Ascher Zipfel

Ašský výběžek

Bad Königswart

Lázně Kynžvart

Bergstadt Platten

Horní Blatná

Bischofteinitz

Horšovský Týn

Chodau

Chodov

Eger (Stadt)

Cheb

Elbogen

Loket

Falkenau

Sokolov

Franzensbad

Františkovy Lázně

Gottesgab

Boží Dar

Graslitz

Kraslice

Haid
Heiligkreuz
Kaaden
Karlsbad
Klösterle
Komotau
Königsberg an der Eger
Konstantinsbad
Maria Kulm
Marienbad
Mies (Stadt)
Mühlbach
Pilsen
Plan
Prag
Roßbach
Sankt Joachimsthal
Schlackenwerth
Schlaggenwald
Tachau
Taus
Tepl
Weißensulz

Bor
Svatý Kříž
Kadaň
Karlovy Vary
Kláštevec nad Ohří
Chomutov
Kynšperk nad Ohří
Konstantinovy Lázně
Chlum Svaté Maří
Mariánské Lázně
Stříbro
Pomezí nad Ohří
Plzeň
Planá
Praha
Hranice v Čechách
Jáchymov
Ostrov nad Ohří
Horní Slavkov
Tachov
Domažlice
Teplá
Bělá nad Radbuzou

Mies (Fluss)
Moldau
Radbusa
Talsperre Jesenice Wondreb-Stausee
Talsperre Lučina Mies-Stausee
Talsperre Skalka Eger-Stausee

Mže
Vltava
Radbuza
vodní nádrž Jesenice
vodní nádrž Lučina
vodní nádrž Skalka

Keilberg
Schwarzkopf
Tillenberg

Klínovec
Čerchov
Dyleň

**Böhmerwald
(Hinterer [Bayerischer] Wald)**

Erzgebirge

Oberpfälzer Wald

Šumava

Krušné hory

Český les

Eger (Fluss)

Elbe

Weißer Elster

Wondreb

Zwota (Fluss)

Ohře

Labe

Bílý Halštov

Odrava

Svatava

GRENZÜBERSCHREITEND
PŘESHRANIČNÍ